

eul_wid: okg-an

Πλούταρχος ὁ Χαιρωνεύς · Plutarch of Chaeronea

On the Creation of the Soul in the Timaeus

Περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας

Period: Ῥωμαϊκὴ Roman
Dialect: Ἀττικίζουσα Atticizing
Domain: Φιλοσοφία Philosophy
Format: Πεζὸς Prose
Affiliation: Platonist

^{t 1} ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΙΜΑΙΩΙ ΨΥΧΟΓΟΝΙΑΣ Ο ΠΑΤΗΡ ΑΥΤΟΒΟΥΛΩΙ ΚΑΙ ΠΛΟΥΤΑΡΧΩΙ ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ
Ἐπεὶ τὰ πολλάκις εἰρημένα καὶ γεγραμμένα σποράδην ἐν ἑτέροις ἕτερα, τὴν Πλάτωνος
ἐξηγουμένοις δόξαν ἣν εἶχεν ὑπὲρ ψυχῆς, ὡς ὑπεννοοῦμεν ἡμεῖς, οἴεσθε δεῖν εἰς ἓν συναχθῆναι
καὶ τυχεῖν ἰδίας ἀναγραφῆς τὸν λόγον τοῦτον, οὗτ' ἄλλως εὐμεταχείριστον ὄντα καὶ διὰ τὸ τοῖς
πλείστοις τῶν ἀπὸ Πλάτωνος ὑπεναντιοῦσθαι δεόμενον παραμυθίας, προεκθήσομαι τὴν λέξιν,
ὡς ἐν Τιμαίῳ (35a) γέγραπται. ^[5]

^{1012 B} τῆς ἀμεροῦς καὶ αἰὲ κατὰ ταῦτα ἐχούσης οὐσίας καὶ τῆς αὖ περὶ τὰ σώματα γιγνομένης
μεριστῆς τρίτον ἐξ ἀμφοῖν ἐν μέσῳ συνεκεράσατο οὐσίας εἶδος, τῆς τε ταύτου φύσεως αὖ περὶ
καὶ τῆς τοῦ ἑτέρου καὶ κατὰ ταῦτα συνέστησεν ἐν μέσῳ τοῦ τ' ἀμεροῦς αὐτὴν καὶ τοῦ κατὰ τὰ
σώματα μεριστοῦ.

^{1012 C} καὶ τρία λαβὼν αὐτὰ ὄντα συνεκεράσατο εἰς μίαν πάντα ιδέαν, τὴν θατέρου φύσιν δύσμικτον
οὔσαν εἰς ταῦτ' ἀναρμόττων βίᾳ· μὴ γὰρ μετὰ τῆς οὐσίας καὶ ἐκ τριῶν ποιησάμενος ἓν,
πάλιν ὅλον τοῦτο μοίρας εἰς ἃς προσῆκε διένειμεν, ἐκάστην δὲ τούτων ἕκ τε ταύτου καὶ
θατέρου καὶ τῆς οὐσίας μεμιγμένην· ἤρχετο δὲ διαιρεῖν ὧδε· ταῦτα πρῶτον ὅσας παρέσχε
τοῖς ἐξηγουμένοις διαφοράς, ἅπλετον ἔργον ἐστὶ διελθεῖν ἐν τῷ παρόντι, πρὸς δ' ὑμᾶς
ἐντετυχηκότας ὁμοῦ ταῖς πλείσταις καὶ περιττόν. ^[10]

^{1012 D} ἐπεὶ δὲ τῶν δοκιμωτάτων ἀνδρῶν τοὺς μὲν Ξενοκράτης (fr. 68 H.) προσηγάγετο, τῆς ψυχῆς τὴν
οὐσίαν ἀριθμὸν αὐτὸν ὑφ' ἑαυτοῦ κινούμενον ἀποφηνάμενος, οἱ δὲ Κράντορι τῷ Σολεῖ
προσέθεντο, μὴ γὰρ τὴν ψυχὴν ἕκ τε τῆς νοητῆς καὶ τῆς περὶ τὰ αἰσθητὰ δοξαστῆς φύσεως,
οἶμαι τι τὴν τούτων ἀνακαλυφθέντων σαφήνειαν ὥσπερ ἐνδόσιμον ἡμῖν παρέξειν. Ἔστι δὲ
βραχύς ὑπὲρ ἀμφοῖν ὁ λόγος. οἱ μὲν γὰρ οὐδὲν ἢ γένεσιν ἀριθμοῦ δηλοῦσθαι νομίζουσι τῇ μίξει
τῆς ἀμερίστου καὶ μεριστῆς οὐσίας ἀμέριστον μὲν γὰρ εἶναι τὸ ἐν μεριστὸν δὲ τὸ πλῆθος, ἐκ δὲ
τούτων γίνεσθαι τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐνὸς ὀρίζοντος τὸ πλῆθος καὶ τῇ ἀπειρίᾳ πέρας ἐντιθέντος,
ἦν καὶ δυάδα καλοῦσιν ἀόριστον (καὶ Ζαράτας ὁ Πυθαγόρου διδάσκαλος ταύτην μὲν ἐκάλεε τοῦ
ἀριθμοῦ μητέρα τὸ δ' ἐν πατέρα· διὸ καὶ βελτίονας εἶναι τῶν ἀριθμῶν ὅσοι τῇ μονάδι
προσεοίκασι)· τοῦτον δὲ μήπω ψυχὴν τὸν ἀριθμὸν εἶναι· τὸ γὰρ κινητικὸν καὶ τὸ κινητὸν ἐνδεῖν
αὐτῷ. ^[5]

^{1012 E}

τοῦ δὲ ταύτοῦ καὶ τοῦ ἐτέρου συμμιγέντων, ὧν τὸ μὲν ἐστὶ κινήσεως ἀρχὴ καὶ μεταβολῆς τὸ δὲ μονῆς, ψυχὴν γεγονέναι, μὴδὲν ἦττον τοῦ ἰσάναι καὶ ἴστασθαι δύναμιν ἢ τοῦ κινεῖσθαι καὶ κινεῖν οὕσαν. ^[10]

1012 F οἱ δὲ περὶ τὸν Κράντορα μάλιστα τῆς ψυχῆς ἴδιον ὑπολαμβάνοντες ἔργον εἶναι τὸ κρίνειν τὰ τε νοητὰ καὶ τὰ αἰσθητὰ τὰς τε τούτων ἐν αὐτοῖς καὶ πρὸς ἄλληλα γιγνομένας διαφορὰς καὶ ὁμοιότητας, ἐκ πάντων φασίν, ἵνα πάντα γινώσκῃ, συγκεκριᾶσθαι τὴν ψυχὴν· ταῦτα δ' εἶναι τέτταρα, τὴν νοητὴν φύσιν αἰεὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως ἔχουσιν καὶ τὴν περὶ τὰ σώματα παθητικὴν καὶ μεταβλητὴν, ἔτι δὲ τὴν ταύτοῦ καὶ τοῦ ἐτέρου διὰ τὸ κάκεινων ἐκατέρα μετέχειν ἑτερότητος καὶ ταυτότητος. ^[5]

1013 A Ὅμαλῶς δὲ πάντες οὗτοι χρόνῳ μὲν οἷονται τὴν ψυχὴν μὴ γεγονέναι μὴδ' εἶναι γενητήν, πλείονας δὲ δυνάμεις ἔχειν, εἰς ἃς ἀναλύοντα θεωρίας ἔνεκα τὴν οὐσίαν αὐτῆς λόγῳ τὸν Πλάτωνα γιγνομένην ὑποτίθεσθαι καὶ συγκεκριανυμένην· τὰ δ' αὐτὰ καὶ περὶ τοῦ κόσμου διανοούμενον ἐπίστασθαι μὲν αἰδίων ὄντα καὶ ἀγένητον, τὸ δ' ᾧ τρόπῳ συντέτακται καὶ διοικεῖται καταμαθεῖν οὐ ῥάδιον ὁρῶντα τοῖς μήτε γένεσιν αὐτοῦ μήτε τῶν γενητικῶν σύνοδον ἐξ ἀρχῆς προϋποθεμένοις ταύτην τὴν ὁδὸν τραπέσθαι. ^[10]

1013 B τοιούτων δὲ τῶν καθόλου λεγομένων, ὁ μὲν Εὐδωρος οὐδετέρους ἀμοιρεῖν οἶεται τοῦ εἰκότος· ἐμοὶ δὲ δοκοῦσι τῆς Πλάτωνος ἀμφοτέροι διαμαρτάνειν δόξης, εἰ κανόνι τῷ πιθανῷ χρηστέον, οὐκ ἴδια δόγματα περαίνοντας ἀλλ' ἐκείνῳ τι βουλομένους λέγειν ὁμολογούμενον. ἢ μὲν <γὰρ> ἐκ τῆς νοητῆς καὶ τῆς αἰσθητῆς οὐσίας λεγομένη μῆξις οὐ διασαφεῖται πῇ ποτε ψυχῆς μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων, ὅ τι ἂν τις εἴπῃ, γένεσις ἐστίν. αὐτὸς τε γὰρ ὁ κόσμος οὗτος καὶ τῶν μερῶν ἕκαστον αὐτοῦ συνέστηκεν ἕκ τε σωματικῆς οὐσίας καὶ νοητῆς, ὧν ἡ μὲν ὕλην καὶ ὑποκείμενον ἢ δὲ μορφήν καὶ εἶδος τῷ γενομένῳ παρέσχε· καὶ τῆς μὲν ὕλης τὸ μετοχῇ καὶ εἰκασία τοῦ νοητοῦ μορφωθὲν εὐθύς ἀπτόν <καὶ> ὁρατόν ἐστίν, ἡ ψυχὴ δὲ πᾶσαν αἴσθησιν ἐκπέφευγεν. ^[5]

1013 C ἀριθμὸν γε μὴν ὁ Πλάτων οὐδέποτε τὴν ψυχὴν προσεῖπεν, ἀλλὰ κίνησιν αὐτοκίνητον αἰεὶ καὶ 'κινήσεως πηγὴν καὶ ἀρχήν' (Phaedr. 245c)· ἀριθμῷ δὲ καὶ λόγῳ καὶ ἀρμονίᾳ διακεκόσμηκε τὴν οὐσίαν αὐτῆς ὑποκειμένην καὶ δεχομένην τὸ κάλλιστον εἶδος ὑπὸ τούτων ἐγγιγνόμενον. οἶμαι δὲ μὴ ταῦτόν εἶναι τῷ κατ' ἀριθμὸν συνεστάναι τὴν ψυχὴν τὸ τὴν οὐσίαν αὐτῆς ἀριθμὸν ὑπάρχειν· ἐπεὶ <καὶ> καθ' ἀρμονίαν συνέστηκεν ἀρμονία δ' οὐκ ἐστίν, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς (Phaed. ^[10]

1013 D 92) ἀπέδειξεν. ἐκφανῶς δὲ τούτοις ἡγνόηται τὸ περὶ τοῦ ταύτοῦ καὶ τοῦ ἐτέρου· λέγουσι γὰρ ὡς τὸ μὲν στάσεως τὸ δὲ κινήσεως συμβάλλεται δύναμιν εἰς τὴν τῆς ψυχῆς γένεσιν, αὐτοῦ Πλάτωνος ἐν τῷ Σοφιστῇ (p. 250. 254—255) τὸ ὄν καὶ τὸ ταῦτόν καὶ τὸ ἕτερον, πρὸς δὲ τούτοις στάσιν καὶ κίνησιν, ὡς ἕκαστον ἐκάστου διαφέρον καὶ πέντε ὄντα χωρὶς ἀλλήλων τιθεμένου καὶ διορίζοντος. Ὅ γε μὴν οὗτοί τε κοινῇ καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν χρωμένων Πλάτωνι φοβούμενοι καὶ παραμυθούμενοι πάντα μηχανῶνται καὶ παραβιάζονται καὶ στρέφουσιν, ὡς τι δεινὸν καὶ ἄρρητον οἰόμενοι δεῖν περικαλύπτειν καὶ ἀρνεῖσθαι, τὴν τε τοῦ κόσμου τὴν τε τῆς ψυχῆς αὐτοῦ γένεσιν καὶ σύστασιν, οὐκ ἐξ αἰδίου συνεστώτων οὐδὲ τὸν ἄπειρον χρόνον οὕτως ἐχόντων, ἰδίᾳ τε λόγου τέτευχε καὶ νῦν ἀρκέσει ρηθέν, ὅτι τὸν περὶ θεῶν ἀγῶνα καὶ λόγον, ᾧ Πλάτων (Legg. ^[5]

1013 E X 885b sqq. 892d sqq.) ὁμολογεῖ φιλοτιμότατα καὶ παρ' ἡλικίαν πρὸς τοὺς ἀθέους κεχρηῆσθαι, συγγέουσι, μᾶλλον δ' ὅλως ἀναιροῦσιν. εἰ γὰρ ἀγένητος ὁ κόσμος ἐστίν, οἴχεται τῷ Πλάτωνι τὸ πρεσβυτέραν τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν οὕσαν ἐξάρχειν μεταβολῆς καὶ κινήσεως πάσης, ἡγεμόνα καὶ πρωτουργόν, ὡς αὐτὸς εἴρηκεν (Legg. ^[10]

- 1013 F 897a), ἐγκαθεστῶσαν. τίς δ' οὐσα καὶ τίνος ὄντος ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος προτέρα καὶ πρεσβυτέρα λέγεται γεγονέναι, προῖων ὁ λόγος ἐνδείξεται· τοῦτο γὰρ ἡγνοημένον ἔοικε τὴν πλείστην ἀπορίαν καὶ ἀπιστίαν παρέχειν τῆς ἀληθοῦς δόξης. Πρῶτον οὖν ἦν ἔχω περὶ τούτων διάνοιαν ἐκθήσομαι, πιστούμενος τῷ εἰκότι καὶ παραμυθούμενος, ὥς ἔνεστι, τὸ ἄηθες τοῦ λόγου καὶ παράδοξον· ἔπειτ' αὐταῖς λέξεσιν ἐπάξω συνοικειῶν ἅμα τὴν ἐξήγησιν καὶ τὴν ἀπόδειξιν. ^[5]
- 1014 A ἔχει γὰρ οὕτω κατὰ γε τὴν ἐμὴν τὰ πράγματα δόξαν. 'κόσμον τόνδε' φησὶν Ἡράκλειτος (B 30) 'οὔτε τις θεῶν οὔτ' ἀνθρώπων ἐποίησεν,' ὥσπερ φοβηθεὶς μὴ θεοῦ ἀπογνόντες ἀνθρωπὸν τινα γεγονέναι τοῦ κόσμου δημιουργὸν ὑπονοήσωμεν. βέλτιον οὖν Πλάτωνα πειθόμενους τὸν μὲν κόσμον ὑπὸ θεοῦ γεγονέναι λέγειν καὶ ἄδειν 'ὁ μὲν γὰρ κάλλιστος τῶν γεγονότων ὁ δ' ἄριστος τῶν αἰτίων' (Tim. ^[10]
- 1014 B 29a), τὴν δ' οὐσίαν καὶ ὕλην, ἐξ ἧς γέγονεν, οὐ γενομένην ἀλλ' ὑποκειμένην ἀεὶ τῷ δημιουργῷ εἰς διάθεσιν καὶ τάξιν αὐτὴν καὶ πρὸς αὐτὸν ἐξομοίωσιν ὥς δυνατὸν ἦν ἐμπαρασχεῖν. οὐ γὰρ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἡ γένεσις ἀλλ' ἐκ τοῦ μὴ καλῶς μὴδ' ἱκανῶς ἔχοντος, ὥς οἰκίας καὶ ἱματίου καὶ ἀνδριάντος. ἀκοσμία γὰρ ἦν τὰ πρὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως ἀκοσμία δ' οὐκ ἀσώματος οὐδ' ἀκίνητος οὐδ' ἄψυχος ἀλλ' ἄμορφον μὲν καὶ ἀσύστατον τὸ σωματικὸν ἐμπληκτον δὲ καὶ ἄλογον τὸ κινητικὸν ἔχουσα· τοῦτο δ' ἦν ἀναρμοστία ψυχῆς οὐκ ἐχούσης λόγον. ὁ γὰρ θεὸς οὔτε σῶμα τὸ ἀσώματον οὔτε ψυχὴν τὸ ἄψυχον ἐποίησεν, ἀλλ' ὥσπερ ἀρμονικὸν ἄνδρα καὶ ῥυθμικὸν οὐ φωνὴν ποιεῖν οὐδὲ κίνησιν ἐμμελῆ δὲ φωνὴν καὶ κίνησιν εὐρυθμον ἀξιοῦμεν, οὕτως ὁ θεὸς οὔτε τοῦ σώματος τὸ ἀπτὸν καὶ ἀντίτυπον οὔτε τῆς ψυχῆς τὸ φανταστικὸν καὶ κινητικὸν αὐτὸς ἐποίησεν· ἀμφοτέρας δὲ τὰς ἀρχὰς παραλαβὼν, τὴν μὲν ἀμυδρὰν καὶ σκοτεινὴν τὴν δὲ ταραχώδη καὶ ἀνόητον ἀτελεῖς δὲ τοῦ προσήκοντος ἀμφοτέρας καὶ ἀορίστους, ἔταξε καὶ διεκόσμησε καὶ συνήρμοσε, τὸ κάλλιστον ἀπεργασάμενος καὶ τελειότατον ἐξ αὐτῶν ζῶον. ^[10]
- 1014 C Ἡ μὲν οὖν σῶματος οὐσία τῆς λεγομένης ὑπ' αὐτοῦ πανδεχοῦς φύσεως ἔδρας τε καὶ τιθῆνης τῶν γενητῶν οὐχ ἑτέρα τίς ἐστίν.
- 1014 D τὴν δὲ τῆς ψυχῆς ἐν Φιλήβῳ (24a—25a. b sqq.) μὲν ἀπειρίαν κέκληκεν, ἀριθμοῦ καὶ λόγου στέρησιν οὖσαν, ἐλλείψεως τε καὶ υπερβολῆς καὶ διαφορᾶς καὶ ἀνομοιότητος ἐν αὐτῇ πέρας οὐδὲν οὐδὲ μέτρον ἔχουσαν· ἐν δὲ Τιμαίῳ (35a) τὴν τῇ ἀμερίστῳ συγκεραννυμένην φύσει καὶ περὶ τὰ σώματα γίνεσθαι λεγομένην μεριστὴν οὔτε πλῆθος ἐν μονάσει καὶ στιγμαῖς οὔτε μήκη καὶ πλάτη λέγεσθαι νομιστέον, ἃ σώμασι προσήκει καὶ σωμάτων μᾶλλον ἢ τῆς ψυχῆς ἐστίν, ἀλλὰ τὴν ἄτακτον καὶ ἀόριστον αὐτοκίνητον δὲ καὶ κινητικὴν ἀρχὴν ἐκείνην, ἣν πολλαχοῦ μὲν ἀνάγκην ἐν δὲ τοῖς Νόμοις (896d sq. ^[10]
- 1014 E) ἀντικρυς ψυχὴν ἄτακτον εἶρηκε καὶ κακοποιόν· αὕτη γὰρ ἦν ψυχὴ καθ' ἑαυτήν, νοῦ δὲ καὶ λογισμοῦ καὶ ἀρμονίας ἔμφρονος μετέσχεν, ἵνα κόσμου ψυχὴ γένηται. καὶ γὰρ τὸ πανδεχὲς καὶ ὑλικὸν ἐκεῖνο μέγεθος μὲν ἐκέκτητο καὶ διάστημα καὶ χώραν, κάλλους δὲ καὶ μορφῆς καὶ σχημάτων μετριότητος ἐνδεῶς εἶχεν· ἔλαχε δὲ τούτων, ἵνα γῆς καὶ θαλάττης καὶ οὐρανοῦ καὶ ἀστέρων φυτῶν τε καὶ ζώων παντοδαπὰ σώματα καὶ ὄργανα γίνηται κοσμηθέν. οἱ δὲ τὴν ἐν Τιμαίῳ (48a. 56c. 68e) λεγομένην ἀνάγκην, ἐν δὲ Φιλήβῳ (24a sqq.) περὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐλλείψεως καὶ υπερβολῆς ἀμετρίαν καὶ ἀπειρίαν τῇ ὕλῃ προστιθέντες ἀλλὰ μὴ τῇ ψυχῇ, ποῦ θήσονται τὸ τὴν ὕλην ἀεὶ μὲν ἄμορφον καὶ ἀσχημάτιστον ὑπ' αὐτοῦ λέγεσθαι (Tim. ^[10]
- 1014 F 50e) καὶ πάσης ποιότητος καὶ δυνάμεως οἰκείας ἔρημον, εἰκάζεσθαι δ' ἰσχυρῶς ἐλαίοις, ἃ πρὸς τὰς βαφὰς οἱ μυρεψοὶ λαμβάνουσιν; οὐ γὰρ οἷόν τε τὸ ἄποιον καὶ ἀργὸν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀρρεπὲς αἰτίαν κακοῦ καὶ ἀρχὴν ὑποτίθεσθαι τὸν Πλάτωνα καὶ καλεῖν ἀπειρίαν αἰσχροὺς καὶ κακοποιόν, αὐτὸς δ' ἀνάγκην πολλὰ τῷ θεῷ δυσμαχοῦσαν καὶ ἀφηνιάζουσαν. ^[5]

- 1015 A ἡ γάρ ‘ἀναστρέφουσα’ τὸν οὐρανόν, ὥσπερ ἐν Πολιτικῷ (272e) λέγεται, καὶ ἀνελίττουσα πρὸς τοῦναντίον ἀνάγκη καὶ ‘σύμφυτος ἐπιθυμία’ καὶ (273b) ‘τὸ τῆς πάλαι ποτὲ φύσεως σύντροφον πολλῆς μετέχον ἀταξίας, πρὶν εἰς τὸν νῦν κόσμον ἀφικέσθαι’, πόθεν ἐγγέγονε τοῖς πράγμασιν, εἰ τὸ μὲν ὑποκείμενον ἄποιος ἦν ὕλη καὶ ἅμοιρος αἰτίας ἀπάσης, ὁ δὲ δημιουργὸς ἀγαθὸς καὶ πάντα βουλόμενος αὐτῷ κατὰ δύναμιν ἐξομοιωσαι, τρίτον δὲ παρὰ ταῦτα μηδέν; αἱ γὰρ Στωικαὶ καταλαμβάνουσιν ἡμᾶς ἀπορίαι, τὸ κακὸν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἀναιτίως καὶ ἀγενήτως ἐπεισάγοντας· ἐπεὶ τῶν γ’ ὄντων οὔτε τὸ ἀγαθὸν οὔτε τὸ ἄποιον εἰκὸς ἐστὶν οὐσίαν κακοῦ καὶ γένεσιν παρασχεῖν. ^[5]
- 1015 B ἀλλὰ ταῦτ’ οὐκ ἔπαθε τοῖς ὕστερον, οὐδὲ παριδὼν ὡς ἐκείνοι τὴν μεταξὺ τῆς ὕλης καὶ τοῦ θεοῦ τρίτην ἀρχὴν καὶ δύναμιν ὑπέμεινε τῶν λόγων τὸν ἀτοπώτατον, ἐπεισὸδιον οὐκ οἶδ’ ὅπως ποιοῦντα τὴν τῶν κακῶν φύσιν ἀπ’ αὐτομάτου κατὰ συμβεβηκός. Ἐπικούρῳ (fr. 281) μὲν γὰρ οὐδ’ ἀκαρὲς ἐγκλῖναι τὴν ἄτομον συγχωροῦσιν, ὡς ἀναίτιον ἐπεισάγοντι κίνησιν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος· αὐτοὶ δὲ κακίαν καὶ κακοδαιμονίαν τοσαύτην ἐτέρας τε περὶ σῶμα μυρίας ἀτοπίας καὶ δυσχερείας, αἰτίαν ἐν ταῖς ἀρχαῖς οὐκ ἐχούσας, κατ’ ἐπακολούθησιν γεγονέναι λέγουσιν. ^[5]
- 1015 C Ὁ δὲ Πλάτων οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τὴν γ’ ὕλην διαφορᾶς ἀπάσης ἀπαλλάττων καὶ τοῦ θεοῦ τὴν τῶν κακῶν αἰτίαν ἀπωτάτω τιθέμενος ταῦτα περὶ τοῦ κόσμου γέγραφεν ἐν τῷ Πολιτικῷ (273b) ‘παρὰ μὲν γὰρ τοῦ ξυνθέντος πάντα τὰ καλὰ κέκτηται· παρὰ δὲ τῆς ἔμπροσθεν ἕξωος ὅσα χαλεπὰ καὶ ἄδικα ἐν οὐρανῷ γίνονται, ταῦτ’ ἐξ ἐκείνης αὐτὸς τε ἔχει καὶ τοῖς ζῷοις ἐναπεργάζεται. ^[10]
- 1015 D ‘καὶ μικρὸν ἔτι προελθὼν (273c) ‘προϊόντος δέ’ φησι ‘τοῦ χρόνου καὶ λήθης ἐγγιγνομένης ἐν αὐτῷ, μᾶλλον δυναστεύει τὸ τῆς παλαιᾶς ἀναρμοστίας πάθος’ καὶ κινδυνεύει ‘διαλυθεὶς εἰς τὸν τῆς ἀνομοιότητος ἄπειρον ὄντα τόπον’ δύναι πάλιν. ἀνομοιότης δὲ περὶ τὴν ὕλην, ἄποιον καὶ ἀδιάφορον οὔσαν, οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ μετὰ πολλῶν ἄλλων καὶ Εὐδημος ἀγνοήσας κατειρωνεύεται τοῦ Πλάτωνος, ὡς οὐκ εὔ τὴν πολλάκις ὑπ’ αὐτοῦ μητέρα καὶ τιθήνην προσαγορευομένην αἰτίαν κακῶν καὶ ἀρχὴν ἀποφαίνοντος. ὁ γὰρ Πλάτων μητέρα μὲν καὶ τιθήνην καλεῖ τὴν ὕλην, αἰτίαν δὲ κακοῦ τὴν κινητικὴν τῆς ὕλης καὶ περὶ τὰ σώματα γιγνομένην μεριστὴν ἄτακτον καὶ ἄλογον οὐκ ἄψυχον δὲ κίνησιν, ἣν ἐν Νόμοις ὥσπερ εἴρηται (p. ^[10]
- 1015 E 149, 13 sq.) ψυχὴν ἐναντίαν καὶ ἀντίπαλον τῇ ἀγαθουργῷ προσεῖπε. ψυχὴ γὰρ αἰτία κινήσεως καὶ ἀρχή, νοῦς δὲ τάξεως καὶ συμφωνίας περὶ κίνησιν. ὁ γὰρ θεὸς οὐκ ἀνέστησε τὴν ὕλην ἀργοῦσαν ἀλλ’ ἔστησεν ὑπὸ τῆς ἀνοήτου ταραττομένην αἰτίας· οὐδ’ ἀρχὰς τῇ φύσει μεταβολῆς καὶ παθῶν παρέσχεν, ἀλλ’ οὔσης ἐν πάθεσι παντοδαποῖς καὶ μεταβολαῖς ἀτάκτοις ἐξεῖλε τὴν πολλὴν ἀοριστίαν καὶ πλημμέλειαν, ἀρμονία καὶ ἀναλογία καὶ ἀριθμῷ χρώμενος ὀργάνοις ὧν ἔργον ἐστὶν οὐ μεταβολὴ καὶ κινήσει ἐτερότητος πάθη καὶ διαφορὰς παρέχειν τοῖς πράγμασιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπλανῆ καὶ στάσιμα καὶ τοῖς κατὰ ταῦτα ὡσαύτως ἔχουσιν ὅμοια ποιεῖν. ^[10]
- 1015 F Ἡ μὲν οὖν διάνοια τοιαύτη, κατὰ γε τὴν ἐμὴν δόξαν, τοῦ Πλάτωνος· ἀπόδειξις δὲ πρώτη μὲν ἡ τῆς λεγομένης καὶ δοκούσης αὐτοῦ πρὸς ἑαυτὸν ἀσυμφωνίας καὶ διαφορᾶς λύσις. ^[5]
- 1016 A οὐδὲ γὰρ σοφιστῇ κραιπαλῶντι, πόθεν γε δὴ Πλάτωνι, τοιαύτην ἂν τις ἀναθεῖη περὶ οὗς ἐσπουδάκει μάλιστα τῶν λόγων ταραχὴν καὶ ἀνωμαλίαν, ὥστε τὴν αὐτὴν φύσιν ὁμοῦ καὶ ἀγένητον ἀποφαίνειν καὶ γενομένην, ἀγένητον μὲν ἐν Φαίδρῳ (245c. 246a) τὴν ψυχὴν ἐν δὲ Τιμαίῳ (34b sqq.) γενομένην. ἡ μὲν οὖν ἐν Φαίδρῳ διάλεκτος ὀλίγου δεῖν ἅπασι διὰ στόματός ἐστι, τῷ ἀγενήτῳ τὸ ἀνώλεθρον τῷ δ’ αὐτοκινήτῳ πιστουμένη τὸ ἀγένητον αὐτῆς ἐν δὲ Τιμαίῳ ‘τὴν δὲ ψυχὴν’ φησιν ‘οὐχ ὡς νῦν ὑστέραν ἐπιχειροῦμεν λέγειν οὕτως ἐμχανήσατο καὶ ὁ θεὸς νεωτέραν· οὐ γὰρ ἂν ἄρχεσθαι πρεσβύτερον ὑπὸ νεωτέρου συνέρξας εἶασεν· ἀλλὰ πως ἡμεῖς πολὺ μετέχοντες τοῦ προστυχόντος τε καὶ εἰκῇ ταύτῃ πη καὶ λέγομεν· ὁ δὲ καὶ

γενέσει καὶ ἀρετῇ προτέραν <καὶ πρεσβυτέραν> τὴν ψυχὴν σώματος, ὡς δεσπότην καὶ ἄρξουσιν ἀρξομένους, συνεστήσατο. ^[5]

- 1016 B ‘καὶ πάλιν, εἰπὼν (36e) ὡς ‘αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ στρεφομένη θεῖαν ἀρχὴν ἤρξατο ἀπαύστου καὶ ἔμφρονος βίου,’ ‘τὸ μὲν δὴ σῶμά’ φησιν ‘ὁρατὸν οὐρανοῦ γέγονεν, αὐτὴ δ’ ἀόρατος μὲν λογισμοῦ δὲ μετέχουσα καὶ ἀρμονίας ψυχῇ, τῶν νοητῶν ἀεί τ’ ὄντων ὑπὸ τοῦ ἀρίστου ἀρίστη γενομένη τῶν γεννηθέντων.’ ἐνταῦθα γὰρ τὸν μὲν θεὸν ἄριστον εἰπὼν τῶν ἀεί ὄντων, τὴν δὲ ψυχὴν ἀρίστην τῶν γεννηθέντων, σαφεστάτῃ ταύτῃ τῇ διαφορᾷ καὶ ἀντιθέσει τὸ αἰδίδιον αὐτῆς καὶ τὸ ἀγέννητον ἀφήρηται. ^[10]
- 1016 C Τίς οὖν τούτων ἐπανόρθωσις ἑτέρα πλὴν ἥς αὐτὸς δίδωσι τοῖς δέχεσθαι βουλομένοις; ἀγέννητον μὲν γὰρ ἀποφαίνει ψυχὴν τὴν πρὸ τῆς κόσμου γενέσεως πλημμελῶς πάντα καὶ ἀτάκτως κινουσαν· γενομένην δὲ καὶ γεννητὴν πάλιν, ἣν ὁ θεὸς ἔκ τε ταύτης καὶ τῆς μονίμου τε καὶ ἀρίστης οὐσίας ἐκείνης ἔμφρονα καὶ τεταγμένην ἀπεργασάμενος καθάπερ εἶδος καὶ τῷ αἰσθητικῷ τὸ νοερὸν καὶ τῷ κινητικῷ τὸ τεταγμένον ἀφ’ αὐτοῦ παρασχὼν ἡγεμόνα τοῦ παντός ἐγκατέστησεν. οὕτω γὰρ καὶ τὸ σῶμα τοῦ κόσμου πῇ μὲν ἀγέννητον ἀποφαίνει πῇ δὲ γεννητόν· ὅταν μὲν γὰρ εἴπῃ (Tim. ^[10]
- 1016 D 30a), πᾶν ὅσον ἦν ὁρατὸν οὐχ ἡσυχίαν ἄγον ἀλλὰ κινούμενον ἀτάκτως τὸν θεὸν παραλαβόντα διακοσμεῖν, καὶ πάλιν (Tim. 52e sq.), τὰ τέτταρα γένη, πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα, πρὶν ἢ τὸ πᾶν ὑπ’ αὐτῶν διακοσμηθὲν γενέσθαι, σεισμὸν ἐμποιεῖν τῇ ὕλῃ καὶ ὑπ’ ἐκείνης τινάσσεσθαι διὰ τὴν ἀνωμαλίαν, ὄντα που ποιεῖ καὶ ὑποκείμενα τὰ σώματα πρὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως· ὅταν δὲ πάλιν λέγῃ (Tim. 34c) τῆς ψυχῆς νεώτερον γεγονέναι τὸ σῶμα καὶ (28b sq.) τὸν κόσμον εἶναι γεννητόν, ὅτι ὁρατός καὶ ἀπτός καὶ σῶμα ἔχων ἐστὶ τὰ δὲ τοιαῦτα γιγνόμενα καὶ γενητὰ ἐφάνη, παντὶ δῆλον ὡς γένεσιν τῇ φύσει τοῦ σώματος ἀποδίδωσιν. ^[10]
- 1016 E ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ τάναντία λέγειν καὶ διαφέρεισθαι πρὸς αὐτὸν οὕτως ἐκφανῶς ἐν τοῖς μεγίστοις. οὐ γὰρ ὡσαύτως οὐδὲ ταῦτ’ ὅσον σῶμα γίνεσθαι τέ φησιν ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ εἶναι πρὶν ἢ γενέσθαι· ταῦτα γὰρ ἀντικρυς φαρμακῶντός ἐστιν. ἀλλὰ τί δεῖ νοεῖν καὶ τὴν γένεσιν, αὐτὸς διδάσκει. ‘τὸ μὲν γὰρ πρὸ τούτου’ φησί (Tim. 53a sq.) ‘ταῦτα πάντα εἶχεν ἀλόγως καὶ ἀμέτρως· ὅτε δ’ ἐπεχειρεῖτο κοσμεῖσθαι τὸ πᾶν, πῦρ πρῶτον καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα, ἵχνη μὲν ἔχοντα ἅττα αὐτῶν, παντάπασιν μὴν διακείμενα ὥσπερ εἰκὸς ἔχειν ἅπαν ὅταν ἀπῇ τινος θεός, οὕτω δὴ τότε πεφυκότα ταῦτα πρῶτον διεσχηματίσατο εἶδεσι καὶ ἀριθμοῖς. ^[10]
- 1016 F ‘ἔτι δὲ πρότερον εἰπὼν (32a sq.) ὡς οὐ μιᾶς ἔργον ἦν ἀναλογίας ἀλλὰ δυεῖν τὸ συνδῆσαι στερεὸν ὄντα καὶ βάθος ἔχοντα τὸν τοῦ παντός ὄγκον, καὶ διελθὼν ὅτι πυρὸς καὶ γῆς ὕδωρ ἀέρα τε ὁ θεὸς ἐν μέσῳ θεῖς συνέδησε καὶ συνεστήσατο τὸν οὐρανόν, ‘ἔκ τε δὴ τούτων’ φησί ‘τοιούτων καὶ τὸν ἀριθμὸν τεττάρων τὸ τοῦ κόσμου σῶμα ἐγεννήθη δι’ ἀναλογίας ὁμολογήσαν, φιλίαν τ’ ἔσχεν ἐκ τούτων, ὥστ’ εἰς ταῦτ’ αὐτῷ συνελθὼν ἄλυτον ὑπὸ τῶν ἄλλων πλὴν ὑπὸ τοῦ συνδήσαντος γενέσθαι· σαφέστατα διδάσκων ὡς οὐχὶ σώματος ἀπλῶς οὐδ’ ὄγκου καὶ ὕλης, ἀλλὰ συμμετρίας περὶ σῶμα καὶ κάλλους καὶ ὁμοιότητος ἦν ὁ θεὸς πατήρ καὶ δημιουργός. ^[5]
- 1017 A ταῦτα δὲ δεῖ διανοεῖσθαι καὶ περὶ ψυχῆς, ὡς τὴν μὲν οὐθ’ ὑπὸ τοῦ θεοῦ γενομένην οὔτε κόσμου ψυχὴν οὔσαν, ἀλλὰ τινα φανταστικῆς καὶ δοξαστικῆς ἀλόγου δὲ καὶ ἀτάκτου φορᾶς καὶ ὁρμῆς δύναμιν αὐτοκίνητον καὶ ἀεικίνητον, τὴν δ’ αὐτὸς ὁ θεὸς διαρρυσάμενος τοῖς προσήκουσιν ἀριθμοῖς καὶ λόγοις ἐγκατέστησεν ἡγεμόνα τοῦ κόσμου γεγονότος γεννητὴν οὔσαν. ^[10]
- 1017 B ‘Ὅτι δὲ περὶ τούτων διανοεῖτο ταῦτα, καὶ οὐ θεωρίας ἕνεκα τοῦ τε κόσμου μὴ γενομένου καὶ τῆς ψυχῆς ὅμως ὑπετίθετο σύστασιν καὶ γένεσιν, ἐκεῖνο πρὸς πολλοῖς τεκμήριόν ἐστι ... τὸ τὴν

μὲν ψυχὴν ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀγένητον ὥσπερ εἴρηται (1016c) καὶ γενητὴν λέγεσθαι, τὸν δὲ κόσμον αἰὲ μὲν γεγονότα καὶ γενητὸν ἀγένητον δὲ μηδέποτε μηδ' αἰδίων. τὰ μὲν οὖν ἐν Τιμαίῳ τί δεῖ προφέρειν; ὅλον γὰρ καὶ πᾶν τὸ σύγγραμμα περὶ κόσμου γενέσεως ἄχρι τέλους ἀπ' ἀρχῆς ἐστὶ.
[10]

1017 C τῶν δ' ἄλλων ἐν μὲν Ἀτλαντικῷ (Criti. 106a) προσευχόμενος ὁ Τίμαιος ὀνομάζει τὸν πάλαι μὲν ἔργῳ γεγονότα νῦν δὲ λόγῳ θεόν, ἐν Πολιτικῷ (269d. 273b) δ' ὁ Παρμενίδειος ξένος τὸν κόσμον ὑπὸ τοῦ θεοῦ συντεθέντα φησὶ πολλῶν ἀγαθῶν μεταλαβεῖν, εἰ δέ τι φλαυρόν ἐστιν ἢ χαλεπόν, ἐκ τῆς προτέρας ἕξεως ἀναρμόστου καὶ ἀλόγου συμμεμιγμένον ἔχειν· ἐν δὲ τῇ Πολιτείᾳ (546b) περὶ τοῦ ἀριθμοῦ, ὃν γάμον ἔνιοι καλοῦσιν, ὁ Σωκράτης ἀρχόμενος λέγειν 'ἔστι δέ' φησι 'θείῳ μὲν γενητῷ περίοδος ἦν ἀριθμὸς περιλαμβάνει τέλειος,' οὐκ ἄλλο καλῶν θεῖον γενητὸν ἢ τὸν κόσμον ... κατὰ ταῦτά ἔχον ὡς μορφήν καὶ εἶδος, τὸ δὲ περὶ τὰ σώματα γιγνόμενον μεριστὸν ὡς ὑποδοχήν καὶ ὕλην, τὸ δὲ μῖγμα κοινὸν ἐξ ἀμφοῖν ἀποτετελεσμένον.
[10]

1022 E ἡ μὲν οὖν ἀμέριστος οὐσία καὶ αἰὲ κατὰ ταῦτά καὶ ὡσαύτως ἔχουσα μὴ μικρότητι, καθάπερ τὰ ἐλάχιστα τῶν σωμάτων, νοεῖσθω φεύγουσα τὸν μερισμόν· τὸ γὰρ ἀπλοῦν καὶ ἀπαθὲς καὶ καθαρὸν αὐτῆς καὶ μονοειδὲς ἀμερὲς εἴρηται καὶ ἀμέριστον· ὧ καὶ τῶν συνθέτων καὶ μεριστῶν καὶ διαφερομένων ἀμωσγέπως θιγοῦσα παύει τὸ πληθος καὶ καθίστησιν εἰς μίαν δι' ὁμοιότητος ἕξιν. [5]

1022 F τὴν δὲ περὶ τὰ σώματα γιγνομένην μεριστὴν εἰ μὲν τις ἐθέλοι καλεῖν ὕλην, ὡς καὶ ὑποκειμένην ἐκείνη καὶ μεταληπτικὴν ἐκείνης φύσιν, ὁμωνυμίᾳ χρώμενος, οὐ διαφέρει πρὸς τὸν λόγον· οἱ δὲ σωματικὴν ἀξιοῦντες ὕλην συμμίγνυσθαι τῇ ἀμερίστῳ διαμαρτάνουσι· πρῶτον μὲν ὅτι τῶν ἐκείνης ὀνομάτων οὐδενὶ νῦν ὁ Πλάτων κέχρηται· δεξαμένην γὰρ εἶωθε καὶ πανδεχὴ καὶ τιθήνην αἰὲ καλεῖν ἐκείνην, οὐ περὶ τὰ σώματα μεριστὴν, μᾶλλον δὲ σῶμα μεριζόμενον εἰς τὸ καθ' ἕκαστον. [5]

1023 A ἔπειτα τί διοίσει τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως ἡ τῆς ψυχῆς, εἴπερ ἀμφοτέροις ἔκ τε τῆς ὕλης καὶ τῶν νοητῶν γέγονεν ἡ σύστασις; αὐτὸς γε μὴν ὁ Πλάτων, ὥσπερ ἀπωθούμενος τῆς ψυχῆς τὴν ἐκ σώματος γένεσιν, ἐντὸς αὐτῆς φησιν (Tim. 34b. 36e) ὑπὸ τοῦ θεοῦ τεθῆναι τὸ σωματικόν, εἴτ' ἔξωθεν ὑπ' ἐκείνης περικαλυφθῆναι· καὶ ὅλως ἀπεργασάμενος τῷ λόγῳ τὴν ψυχὴν ὕστερον (p. [10])

1023 B 49) ἐπεισάγει τὴν περὶ τῆς ὕλης ὑπόθεσιν, μὴδὲν αὐτῆς πρότερον, ὅτε τὴν ψυχὴν ἐγέννα, δεηθεῖς, ὡς χωρὶς ὕλης γενομένην. Ὅμοια δὲ τούτοις ἔστιν ἀντειπεῖν καὶ τοῖς περὶ Ποσειδωνίων· οὐ γὰρ μακρὰν τῆς ὕλης ἀπέστησαν· ἀλλὰ δεξάμενοι τὴν τῶν περάτων οὐσίαν περὶ τὰ σώματα λέγεσθαι μεριστὴν καὶ ταῦτα τῷ νοητῷ μίξαντες ἀπεφάναντο τὴν ψυχὴν ιδέαν εἶναι τοῦ πάντη διαστατοῦ κατ' ἀριθμὸν συνεστῶσαν ἀρμονίαν περιέχοντα· τά τε γὰρ μαθηματικὰ τῶν πρώτων νοητῶν μεταξὺ καὶ τῶν αἰσθητῶν τετάχθαι, τῆς τε ψυχῆς, τῶν νοητῶν τὸ αἰδίων καὶ τῶν αἰσθητῶν τὸ παθητικὸν ἐχούσης, προσῆκον ἐν μέσῳ τὴν οὐσίαν ὑπάρχειν. [10]

1023 C ἔλαθε γὰρ καὶ τούτους ὁ θεὸς τοῖς τῶν σωμάτων πέρασιν ὕστερον, ἀπειργασμένης ἤδη τῆς ψυχῆς, χρώμενος ἐπὶ τὴν τῆς ὕλης διαμόρφωσιν, τὸ σκεδαστὸν αὐτῆς καὶ ἀσύνδετον ὀρίζων καὶ περιλαμβάνων ταῖς ἐκ τῶν τριγώνων συναρμοττομένων ἐπιφανείαις. ἀτοπώτερον δὲ τὸ τὴν ψυχὴν ιδέαν ποιεῖν· ἡ μὲν γὰρ ἀεικίνητος ἢ δ' ἀκίνητος, καὶ ἡ μὲν ἀμιγῆς πρὸς τὸ αἰσθητὸν ἢ δὲ τῷ σώματι συνειργμένη. πρὸς δὲ τούτοις ὁ θεὸς τῆς μὲν ιδέας ὡς παραδείγματος γέγονε μιμητής, τῆς δὲ ψυχῆς ὥσπερ ἀποτελέσματος δημιουργός, ὅτι δ' οὐδ' ἀριθμὸν ὁ Πλάτων τὴν οὐσίαν τίθεται τῆς ψυχῆς ἀλλὰ ταττομένην ὑπ' ἀριθμοῦ, προείρηται (1013c. [10])

- 1023 D d). Πρὸς δ' ἀμφοτέρους τούτους κοινόν ἐστι τὸ μήτε τοῖς πέρασι μήτε τοῖς ἀριθμοῖς μηθὲν ἵχνος ἐνυπάρχειν ἐκείνης τῆς δυνάμεως, ἥ τὸ αἰσθητὸν ἢ ψυχὴ πέφυκε κρίνειν· οὖν μὲν γὰρ αὐτῇ καὶ νοητ <ικ> ὃν ἡ τῆς νοητῆς μέθεξις ἀρχῆς ἐμπεποίηκε, δόξας δὲ καὶ πίστεις καὶ τὸ φανταστικὸν καὶ τὸ παθητικὸν ὑπὸ τῶν περὶ τὸ σῶμα ποιοτήτων [δ] οὐκ ἂν τις ἐκ μονάδων οὐδὲ γραμμῶν οὐδ' ἐπιφανειῶν ἀπλῶς νοήσειεν ἐγγιγνόμενον. καὶ μὴν οὐ μόνον αἱ τῶν θνητῶν ψυχὰν γνωστικὴν τοῦ αἰσθητοῦ δύναμιν ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ κόσμου φησὶν (Tim. ^[10])
- 1023 E 37a sq.) ἀνακυκλουμένην αὐτὴν πρὸς ἑαυτήν, ὅταν οὐσίαν σκεδαστὴν ἔχοντός τινος ἐφάπτηται καὶ ὅταν ἀμερίστον, λέγειν κινουμένην διὰ πάσης ἑαυτῆς, ὅτῳ τ' ἂν τι ταῦτόν ἦ καὶ ὅτου ἂν ἕτερον, πρὸς ὃ τι τε μάλιστα καὶ ὅπη καὶ ὅπως συμβαίνει κατὰ τὰ γινόμενα πρὸς ἕκαστον <ἕκαστα> εἶναι καὶ πάσχειν. ἐν τούτοις ἅμα καὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν ποιούμενος ὑπογραφὴν ἔτι μᾶλλον τοῖς ἐφεξῆς διασαφεῖ. 'λόγος' γὰρ φησὶν 'ἀληθής, ὅταν μὲν περὶ τὸ αἰσθητὸν γίγνηται καὶ ὁ τοῦ θατέρου κύκλος ὀρθὸς ἰὼν εἰς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν διαγγεῖλη, δόξα καὶ πίστεις γίνονται βέβαιοι καὶ ἀληθεῖς· ὅταν δ' αὖ περὶ τὸ λογιστικὸν ἦ καὶ ὁ τοῦ ταύτου κύκλος εὐτροχος ὣν αὐτὰ μηνύσῃ, ἐπιστήμη ἐξ ἀνάγκης ἀποτελεῖται· τούτῳ δ' ἐν ᾧ τῶν ὄντων ἐγγίγνεσθον, ἐάν ποτέ τις αὐτὸ ἄλλο πλὴν ψυχὴν προσείπῃ, πᾶν μᾶλλον ἢ τὸ ἀληθὲς ἐρεῖ. ^[5]
- 1023 F 'πόθεν οὖν ἔσχεν ἡ ψυχὴ τὴν ἀντιληπτικὴν τοῦ αἰσθητοῦ καὶ δοξαστικὴν ταύτην κίνησιν, ἑτέραν τῆς νοητικῆς ἐκείνης καὶ τελευτώσης εἰς ἐπιστήμην, ἔργον εἰπεῖν μὴ θεμένους βεβαίως, ὅτι νῦν οὐχ ἀπλῶς ψυχὴν ἀλλὰ κόσμου ψυχὴν συνίστησιν ἐξ ὑποκειμένων τῆς τε κρείττονος οὐσίας καὶ ἀμερίστου καὶ τῆς χείρονος, ἦν περὶ τὰ σώματα μεριστὴν κέκληκεν, οὐχ ἑτέραν οὔσαν ἢ τὴν δοξαστικὴν καὶ φανταστικὴν καὶ συμπαθῇ τῷ αἰσθητῷ κίνησιν, οὐ γενομένην ἀλλ' ὑφεστῶσαν αἰδῖον ὥσπερ ἡ ἑτέρα. ^[5]
- 1024 A τὸ γὰρ νοερὸν ἢ φύσις ἔχουσα καὶ τὸ δοξαστικὸν εἶχεν, ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν ἀκίνητον <καὶ> ἀπαθὲς καὶ περὶ τὴν αἰεὶ μένουσαν ἰδρυμένον οὐσίαν, τοῦτο δὲ μεριστὸν καὶ πλανητόν, ἅτε δὴ φερομένης καὶ σκεδαννυμένης ἐφαπτόμενον ὕλης. ^[10]
- 1024 B οὔτε γὰρ τὸ αἰσθητὸν εἰλήχει τάξεως ἀλλ' ἦν ἄμορφον καὶ ἀόριστον, ἢ τε περὶ τοῦτο τεταγμένη δύναμις οὔτε δόξας ἐνάρθρους οὔτε κινήσεις ἀπάσας εἶχε τεταγμένας, ἀλλὰ τὰς πολλὰς ἐνυπνιώδεις καὶ παραφόρους καὶ ταραττούσας τὸ σωματοειδές, ὅσα μὴ κατὰ τύχην τῷ βελτίονι περιέπιπτεν· ἐν μέσῳ γὰρ ἦν ἀμφοῖν καὶ πρὸς ἀμφοτέρα συμπαθῇ καὶ συγγενῇ φύσιν εἶχε, τῷ μὲν αἰσθητικῷ τῆς ὕλης ἀντεχομένη τῷ δὲ κριτικῷ τῶν νοητῶν. Οὕτω δέ πως καὶ αὐτὸς διασαφεῖ τοῖς ὀνόμασιν· 'οὗτος' γὰρ φησὶ (Tim. 52d) 'παρὰ τῆς ἐμῆς ψήφου λογισθεὶς ἐν κεφαλαίῳ δεδόσθω λόγος, ὃν τε καὶ χώραν καὶ γένεσιν εἶναι τρία τριχῇ καὶ πρὶν οὐρανὸν γενέσθαι. ^[10]
- 1024 C 'χώραν τε γὰρ καλεῖ τὴν ὕλην ὥσπερ ἔδραν ἔστιν ὅτε καὶ ὑποδοχήν, ὃν δὲ τὸ νοητόν, γένεσιν δὲ τοῦ κόσμου μήπω γεγονότος οὐδεμίαν ἄλλην ἢ τὴν ἐν μεταβολαῖς καὶ κινήσεσιν οὐσίαν, τοῦ τυποῦντος καὶ τοῦ τυπουμένου μεταξὺ τεταγμένην, διαδιδούσαν ἐνταῦθα τὰς ἐκεῖθεν εἰκόνας. διὰ τε δὴ ταῦτα μεριστὴ προσηγορεύθη καὶ ὅτι τῷ αἰσθητῷ τὸ αἰσθανόμενον καὶ τῷ φανταστῷ τὸ φανταζόμενον ἀνάγκη συνδιανέμεσθαι καὶ συμπαρῆκειν· ἡ γὰρ αἰσθητικὴ κίνησις, ἰδίᾳ ψυχῆς οὔσα, κινεῖται πρὸς τὸ αἰσθητὸν ἐκτός· ὁ δὲ νοῦς αὐτὸς μὲν ἐφ' ἑαυτοῦ μόνιμος ἦν καὶ ἀκίνητος, ἐγγενόμενος δὲ τῇ ψυχῇ καὶ κρατήσας εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέφει καὶ συμπεραίνει τὴν ἐγκύκλιον φορὰν περὶ τὸ μένον αἰεὶ μάλιστα ψάφουσιν τοῦ ὄντος. ^[10]
- 1024 D διὸ καὶ δυσανάκρατος ἡ κοινωνία γέγονεν αὐτῶν, τῷ ἀμερίστῳ τὸ μεριστὸν καὶ τῷ μηδαμῇ κινήτῳ τὸ πάντῃ φορητὸν μιγνύουσα καὶ καταβιζομένη θάτερον εἰς ταῦτόν συνελθεῖν. ἦν δὲ

τὸ θάτερον οὐ κίνησις ὥσπερ οὐδὲ ταὐτὸν στάσις, ἀλλ' ἀρχὴ διαφορᾶς καὶ ἀνομοιότητος. ἐκάτερον γὰρ ἀπὸ τῆς ἐτέρας ἀρχῆς κάτεισι, τὸ μὲν ταὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς τὸ δὲ θάτερον ἀπὸ τῆς δυάδος· καὶ μέμικται πρῶτον ἐνταῦθα περὶ τὴν ψυχὴν, ἀριθμοῖς καὶ λόγοις συνδεθέντα καὶ μεσότησιν ἐναρμονίοις, καὶ ποιεῖ θάτερον μὲν ἐγγενόμενον τῷ ταύτῳ διαφοράν, τὸ δὲ ταὐτὸν ἐν τῷ ἐτέρῳ τάξιν, ὡς δηλὸν ἐστὶν ἐν ταῖς πρώταις τῆς ψυχῆς δυνάμεσιν· εἰσὶ δ' αὖται τὸ κριτικὸν καὶ τὸ κινητικόν. ^[5]

1024 E ἡ μὲν οὖν κίνησις εὐθὺς ἐπιδείκνυται περὶ τὸν οὐρανὸν ἐν μὲν τῇ ταυτότητι τὴν ἑτερότητα τῇ περιφορᾷ τῶν ἀπλανῶν, ἐν δὲ τῇ ἑτερότητι τὴν ταυτότητα τῇ τάξει τῶν πλανήτων· ἐπικρατεῖ γὰρ ἐν ἐκείνοις τὸ ταὐτὸν ἐν δὲ τοῖς περὶ γῆν τούναντίον· ἡ δὲ κρίσις ἀρχὰς μὲν ἔχει δύο, τὸν τε νοῦν ἀπὸ τοῦ ταύτου πρὸς τὰ καθόλου καὶ τὴν αἴσθησιν ἀπὸ τοῦ ἐτέρου πρὸς τὰ καθ' ἕκαστα. ^[10]

1024 F μέμικται δὲ λόγος ἐξ ἀμφοῖν, νόησις ἐν τοῖς νοητοῖς καὶ δόξα γιγνόμενος ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὀργάνοις τε <ταῖς> μεταξὺ φαντασίαις τε καὶ μνήμαις χρώμενος, ὧν τὰ μὲν ἐν τῷ ταύτῳ τὸ ἕτερον τὰ δ' ἐν τῷ ἐτέρῳ ποιεῖ τὸ ταυτόν. ἔστι γὰρ ἡ μὲν νόησις κίνησις τοῦ νοοῦντος περὶ τὸ μένον, ἡ δὲ δόξα μονὴ τοῦ αἰσθανομένου περὶ τὸ κινούμενον· φαντασίαν δὲ συμπλοκὴν δόξης πρὸς αἴσθησιν οὔσαν ἴστησιν ἐν μνήμῃ τὸ ταυτόν· τὸ δὲ θάτερον κινεῖ πάλιν ἐν διαφορᾷ τοῦ πρόσθεν καὶ νῦν, ἑτερότητας ἅμα καὶ ταυτότητας ἐφαπτόμενον. ^[5]

1025 A Δεῖ δὲ τὴν περὶ τὸ σῶμα τοῦ κόσμου γενομένην σύντηξιν εἰκόνα λαβεῖν τῆς ἀναλογίας ἐν ἣ διηρμόσατο <τὴν> ψυχὴν. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἦν ἄκρα τὸ πῦρ καὶ ἡ γῆ, χαλεπὴν πρὸς ἄλληλα κραθῆναι φύσιν ἔχοντα, μᾶλλον δ' ὅλως ἄκρατον καὶ ἀσύστατον· ὅθεν ἐν μέσῳ θέμενος αὐτῶν τὸν μὲν ἀέρα πρὸ τοῦ πυρὸς τὸ δ' ὕδωρ πρὸ τῆς γῆς, ταῦτα πρῶτον ἀλλήλοισι ἐκέρασεν, εἴτα διὰ τούτων ἐκεῖνα πρὸς τε ταῦτα καὶ πρὸς ἄλληλα συνέμιξε καὶ συνήρμοσεν. ^[10]

1025 B ἐνταῦθα δὲ πάλιν τὸ ταὐτὸν καὶ τὸ θάτερον, ἐναντίας δυνάμεις καὶ ἀκρότητας ἀντιπάλους, συνήγαγεν οὐ δι' αὐτῶν, ἀλλ' οὐσίας ἐτέρας μεταξύ, τὴν μὲν ἀμέριστον πρὸ τοῦ ταύτου πρὸ δὲ τοῦ θατέρου τὴν μεριστήν, ἔστιν ἡ προσήκουσαν ἐκατέραν ἐκατέρᾳ τάξας, εἴτα μιχθείσας ἐκείναις ἐπεγκεραννύμενος, οὕτω τὸ πᾶν συνύφηνε τῆς ψυχῆς εἶδος, ὡς ἦν ἀνυστόν, ἐκ διαφόρων ὅμοιον ἔκ τε πολλῶν ἐν ἀπειργασμένος. οὐκ εὖ δέ τινες εἰρησθαι λέγουσι δύσμικτον ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος τὴν θατέρου φύσιν, οὐκ ἄδεκτον οὔσαν ἀλλὰ καὶ φίλην μεταβολῆς· μᾶλλον δὲ τὴν τοῦ ταύτου, μόνιμον καὶ δυσμετάβλητον οὔσαν, οὐ ῥαδίως προσίεσθαι μῖξιν ἀλλ' ἀπωθεῖσθαι καὶ φεύγειν, ὅπως ἀπλῇ διαμείνῃ καὶ εἰλικρινῆς καὶ ἀναλλοιώτως. ^[10]

1025 C οἱ δὲ ταῦτ' ἐγκαλοῦντες ἀγνοοῦσιν ὅτι τὸ μὲν ταὐτὸν ἰδέα τῶν ὡσαύτως ἐχόντων ἐστὶ τὸ δὲ θάτερον τῶν διαφόρων· καὶ τούτου μὲν ἔργον, ὧν ἂν ᾗσθαι, διστάσαι καὶ ἀλλοιοῦν καὶ πολλὰ ποιεῖν· ἐκείνου δὲ συνάγειν καὶ συνιστάσαι δι' ὁμοιότητος ἐκ πολλῶν μίαν ἀναλαμβάνοντα μορφήν καὶ δύναμιν. Αὗται μὲν οὖν δυνάμεις τῆς τοῦ παντός εἰσι ψυχῆς· εἰς δὲ θνητὰ καὶ παθητὰ παρεισιοῦσαι ὄργανα ἄφθαρτα καὶ αὐτὰ σωμάτων, ἐν ταύταις τὸ τῆς δυαδικῆς καὶ ἀορίστου μερίδος ἐπιφαίνεται μᾶλλον εἶδος, <τὸ> δὲ τῆς ἀπλῆς καὶ μοναδικῆς ἀμυδρότερον ὑποδέδυκεν. ^[10]

1025 D οὐ μὴν ῥαδίως ἂν τις οὔτε πάθος ἀνθρώπου παντάπασιν ἀπηλλαγμένον λογισμοῦ κατανοήσκειν οὔτε διανοίας κίνησιν, ἥ μὴδὲν ἐπιθυμίας ἢ φιλοτιμίας ἢ τοῦ χαίροντος ἢ λυπούμενου πρόσσεσι. διὸ τῶν φιλοσόφων οἱ μὲν τὰ πάθη λόγους ποιοῦσιν, ὡς πᾶσαν ἐπιθυμίαν καὶ λύπην καὶ ὀργὴν κρίσεις οὔσας· οἱ δὲ τὰς ἀρετὰς ἀποφαίνουσι παθητικάς, καὶ γὰρ ἀνδρεία τὸ φοβούμενον καὶ σωφροσύνη τὸ ἡδόμενον καὶ δικαιοσύνη τὸ κερδαλέον εἶναι. καὶ μὴν θεωρητικῆς γε τῆς ψυχῆς οὔσης ἅμα καὶ πρακτικῆς, καὶ θεωρούσης <μὲν τὰ καθόλου πραττούσης δὲ> τὰ καθ' ἕκαστα, καὶ νοεῖν μὲν ἐκεῖνα ταῦτα δ' αἰσθάνεσθαι δοκούσης, ὁ

κοινὸς λόγος αἰεὶ περὶ τε ταῦτὸν ἐντυγχάνων τῷ θατέρῳ καὶ ταύτῳ περὶ θάτερον ἐπιχειρεῖ μὲν ὅροις καὶ διαιρέσεσι χωρίζειν τὸ ἓν καὶ τὰ πολλὰ καὶ τὸ ἀμερὲς καὶ τὸ μεριστόν, οὐ δύναται δὲ καθαρῶς ἐν οὐδετέρῳ γενέσθαι διὰ τὸ καὶ τὰς ἀρχὰς ἐναλλάξ ἐμπεπλέχθαι καὶ καταμεμῖχθαι δι' ἀλλήλων. ^[5]

1025 E καὶ διὰ τοῦτο τῆς οὐσίας τὴν ἐκ τῆς ἀμερίστου καὶ τῆς μεριστῆς ὁ θεὸς ὑποδοχὴν τῷ ταύτῳ καὶ τῷ θατέρῳ συνέστησεν, ἵν' ἐν διαφορᾷ τάξις γένηται· τοῦτο γὰρ ἦν γενέσθαι. ^[10]

1025 F ἐπεὶ χωρὶς τούτων τὸ μὲν ταῦτὸν οὐκ εἶχε διαφορὰν ὥστ' οὐδὲ κίνησιν οὐδὲ γένεσιν, τὸ θάτερον δὲ τάξιν οὐκ εἶχεν ὥστ' οὐδὲ σύστασιν οὐδὲ γένεσιν. καὶ γὰρ εἰ τῷ ταύτῳ συμβέβηκεν ἐτέρῳ εἶναι τοῦ ἐτέρου καὶ τῷ ἐτέρῳ πάλιν αὐτῷ ταυτόν, οὐθὲν ἢ τοιαύτη μέθεξις ἀλλήλων ποιεῖ γόνιμον, ἀλλὰ δεῖται τρίτης τινὸς οἷον ὕλης ὑποδεχομένης καὶ διατιθεμένης ὑπ' ἀμφοτέρων. ^[5]

1026 A αὕτη δ' ἐστίν, ἣν πρώτην συνέστησε τῷ περὶ τὰ νοητὰ μονίμῳ τοῦ περὶ τὰ σώματα κινητικοῦ τὸ ἄπειρον ὀρίσας. Ὡς δὲ φωνὴ τίς ἐστὶν ἄλογος καὶ ἀσήμαντος, λόγος δὲ λέξις ἐν φωνῇ σημαντικῇ διανοίας, ἀρμονία δὲ τὸ ἐκ φθόγγων καὶ διαστημάτων, καὶ φθόγγος μὲν ἐν καὶ ταῦτὸν διάστημα δὲ φθόγγων ἐτερότης καὶ διαφορά, μιχθέντων δὲ τούτων ὥδῃ γίνεταί καὶ μέλος· οὕτω τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς ἀόριστον ἦν καὶ ἀστάθμητον, εἴθ' ὠρίσθη πέρατος ἐγγενομένου καὶ εἰδους τῷ μεριστῷ καὶ παντοδαπῷ τῆς κινήσεως· συλλαβοῦσα δὲ τὸ ταῦτὸν καὶ τὸ θάτερον, ὁμοιότησι καὶ ἀνομοιότησιν ἀριθμῶν ἐκ διαφορᾶς ὁμολογίαν ἀπεργασαμένων ζωὴ τε τοῦ παντός ἐστὶν ἔμφρων καὶ ἀρμονία καὶ λόγος ἄγων πειθοῖ μεμιγμένην ἀνάγκην, ἣν εἰμαρμένην οἱ πολλοὶ καλοῦσιν, Ἐμπεδοκλῆς δὲ (A 45) Φιλίαν ὁμοῦ καὶ Νεῖκος, Ἡράκλειτος δὲ (B 51) 'παλίντροπον ἀρμονίην κόσμου ὅκωσπερ λύρης καὶ τόξου,' Παρμενίδης δὲ (B 7). ^[5]

1026 B 8) φῶς καὶ σκότος, Ἀναξαγόρας δὲ νοῦν καὶ ἀπειρίαν, Ζωροάστρης δὲ θεὸν καὶ δαίμονα, τὸν μὲν Ὠρομάσδην καλῶν τὸν δ' Ἀρειμάνιον. Εὐριπίδης δ' οὐκ ὀρθῶς ἀντὶ τοῦ συμπλεκτικοῦ τῷ διαζευκτικῷ κέχρηται (Tro. 886) 'Ζεὺς εἴτ' ἀνάγκη φύσεος εἴτε νοῦς βροτῶν·' καὶ γὰρ ἀνάγκη καὶ νοῦς ἐστὶν ἡ διήκουσα διὰ πάντων δυνάμεις. ^[10]

1026 C Αἰγύπτιοι μὲν οὖν μυθολογοῦντες αἰνίττονται, τοῦ Ὡρου δίκην ὀφλόντος τῷ μὲν πατρὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ αἶμα τῇ δὲ μητρὶ τὴν σάρκα καὶ τὴν πιμελὴν προσνεμηθῆναι. τῆς δὲ ψυχῆς οὐδὲν μὲν εἰλικρινὲς οὐδ' ἄκρατον οὐδὲ χωρὶς ἀπολείπεται τῶν ἄλλων· ἀρμονίη γὰρ ἀφανὴς φανερῆς κρείττων· καθ' Ἡράκλειτον (B 54), ἐν ἧ τὰς διαφορὰς καὶ τὰς ἐτερότητας ὁ μὲν γινώων θεὸς ἔκρυψε καὶ κατέδυσεν· ἐμφαίνεται δ' ὅμως αὐτῆς τῷ μὲν ἀλόγῳ τὸ παραχῶδες τῷ δὲ λογικῷ τὸ εὐτακτον, ταῖς δ' αἰσθήσεσι τὸ κατηναγκασμένον τῷ δὲ νῷ τὸ αὐτοκρατές· ἡ δ' ὀριστικὴ δύναμις τὸ καθόλου καὶ τὸ ἀμερὲς διὰ συγγένειαν ἀγαπᾷ, καὶ τούναντίον ἡ διαιρετικὴ πρὸς τὰ καθ' ἕκαστα φέρεται τῷ μεριστῷ. ^[10]

1026 D χαίρει δ' ὅλον τῇ διὰ τὸ ταῦτὸν ἐφ' ᾧ δεῖται μεταβολῇ <μᾶλλον ἢ τῇ> διὰ τὸ θάτερον. οὐχ ἥκιστα δ' ἢ τε πρὸς τὸ καλὸν διαφορὰ καὶ τὸ αἰσchrὸν ἢ τε πρὸς τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ἀλγεινὸν αὐθις οἷ τε τῶν ἐρώντων ἐνθουσιασμοὶ καὶ πτοήσεις καὶ διαμάχαι τοῦ φιλοκάλου πρὸς τὸ ἀκόλαστον ἐνδείκνυνται τὸ μικτὸν ἔκ τε τῆς θείας καὶ ἀπαθοῦς ἔκ τε τῆς θνητῆς καὶ περὶ τὰ σώματα παθητῆς μερίδος· ὧν καὶ αὐτὸς ὀνομάζει (Phaedr. 237d) τὸ μὲν ἐπιθυμίαν ἔμφυτον ἡδονῶν, τὸ δ' ἐπείσακτον δόξαν ἐφιεμένην τοῦ ἀρίστου· τὸ γὰρ παθητικὸν ἀναδίδωσιν ἐξ ἑαυτῆς ἡ ψυχὴ, τοῦ δὲ νοῦ μετέσχευ ἀπὸ τῆς κρείττονος ἀρχῆς ἐγγενομένου. ^[10]

1026 E Τῆς δὲ διπλῆς κοινωνίας ταύτης οὐδ' ἡ περὶ τὸν οὐρανὸν ἀπήλλακται φύσις, ἀλλ' ἐτερορρεποῦσα νῦν μὲν ὀρθοῦται τῇ ταυτοῦ περιόδῳ κράτος ἐχούσῃ καὶ διακυβερνᾷ τὸν κόσμον· ἔσται δὲ τις χρόνου μοῖρα καὶ γέγονεν ἤδη πολλάκις, ἐν ἧ τὸ μὲν φρόνιμον ἀμβλύνεται καὶ καταδαρθάνει λήθης ἐμπιπλάμενον τοῦ οἰκείου, τὸ δὲ σώματι σύνηθες ἐξ ἀρχῆς καὶ

συμπαθὲς ἐφέλκεται καὶ βαρύνει καὶ ἀνελίσσει τὴν ἐν δεξιᾷ τοῦ παντὸς πορείαν, ἀναρρῆξαι δ' οὐ δύναται παντάπασιν, ἀλλ' ἀνήνεγκεν αὐθις τὰ βελτίω καὶ ἀνέβλεψε πρὸς τὸ παράδειγμα θεοῦ συνεπιστρέφοντος καὶ συναπευθύνοντος. ^[10]

1027 A οὕτως ἐνδείκνυται πολλαχόθεν ἡμῖν τὸ μὴ πᾶν ἔργον εἶναι θεοῦ τὴν ψυχὴν ἀλλὰ σύμφυτον ἔχουσαν ἐν ἑαυτῇ τὴν τοῦ κακοῦ μοῖραν ὑπ' ἐκείνου διακεκοσμηθῆναι, τῷ μὲν ἐνὶ τὴν ἀπειρίαν ὀρίσαντος, ἴν' οὐσία γένηται πέρατος μετασχοῦσα, τῇ δὲ ταύτῃ καὶ τῇ ἐτέρου δυνάμει τάξιν καὶ μεταβολὴν καὶ διαφορὰν καὶ ὁμοιότητα συμμίζαντος, πᾶσι δὲ τούτοις, ὡς ἀνυστὸν ἦν, κοινωνίαν πρὸς ἄλληλα καὶ φιλίαν ἐργασαμένου δι' ἀριθμῶν καὶ ἀρμονίας. Περὶ ὧν εἰ καὶ πολλάκις ἀκηκόατε καὶ πολλοῖς ἐντετυχήκατε λόγοις καὶ γράμμασιν, οὐ χειρόν ἐστι κάμει βραχέως διελθεῖν, προεκθέμενον τὸ τοῦ Πλάτωνος (Tim. 35b)· 'μίαν ἀφεῖλε τὸ πρῶτον ἀπὸ παντὸς μοῖραν, μετὰ δὲ ταύτην ἀφήρει διπλασίαν ταύτης· τὴν δ' αὖ τρίτην, ἡμιολίαν μὲν τῆς δευτέρας τριπλασίαν δὲ τῆς πρώτης· τετάρτην δὲ τῆς δευτέρας διπλὴν, πέμπτην δὲ τριπλὴν τῆς τρίτης, τὴν δ' ἕκτην τῆς πρώτης ὀκταπλασίαν, ἑβδόμην δ' ἑπτακαικεκοσαπλασίαν τῆς πρώτης. ^[5]

1027 B μετὰ δὲ ταῦτα συνεπληροῦτο τὰ τε διπλάσια καὶ τριπλάσια διαστήματα, μοίρας ἔτι ἐκείθεν ἀποτέμνων καὶ τιθεὶς εἰς τὸ μεταξὺ τούτων, ὥστ' ἐν ἐκάστῳ διαστήματι δύο εἶναι μεσότηας, τὴν μὲν ταύτῃ μέρει τῶν ἄκρων αὐτῶν ὑπερέχουσαν καὶ ὑπερεχομένην, τὴν δ' ἴσῳ μὲν κατ' ἀριθμὸν ὑπερέχουσαν ἴσῳ δ' ὑπερεχομένην· ἡμιολίων δὲ διαστάσεων καὶ ἐπιτρίτων καὶ ἐπογδῶν γενομένων ἐκ τούτων τῶν δεσμῶν ἐν ταῖς πρόσθεν διαστάσεσι, τῷ τοῦ ἐπογδόου διαστήματι τὰ ἐπίτριτα πάντα συνεπληροῦτο, λείπων αὐτῶν ἐκάστου μόριον, τῆς τοῦ μορίου ταύτης διαστάσεως λειφθείσης ἀριθμοῦ πρὸς ἀριθμόν, ἐχούσης τοὺς ὄρους ἕξ καὶ πεντήκοντα καὶ διακοσίων πρὸς τρία καὶ τεσσαράκοντα καὶ διακόσια. ^[5]

1027 C 'ἐν τούτοις ζητεῖται πρῶτον περὶ τῆς ποσότητος τῶν ἀριθμῶν, δεύτερον περὶ τῆς τάξεως, τρίτον περὶ τῆς δυνάμεως· περὶ μὲν τῆς ποσότητος τίνες εἰσὶν, οὓς ἐν τοῖς διπλασίοις καὶ τριπλασίοις διαστήμασι λαμβάνει· περὶ δὲ τῆς τάξεως πότερον ἐφ' ἐνὸς στίχου πάντας ἐκθετέον ὡς Θεόδωρος, ἢ μᾶλλον ὡς Κράντωρ ἐν τῷ Λ σχήματι, τοῦ πρώτου κατὰ κορυφὴν τιθεμένου καὶ χωρὶς μὲν τῶν διπλασίων χωρὶς δὲ τῶν τριπλασίων ἐν δυοὶ στίχοις ὑποταττομένων· περὶ δὲ τῆς χρείας καὶ τῆς δυνάμεως τί ποιοῦσι παραλαμβάνόμενοι πρὸς τὴν σύστασιν τῆς ψυχῆς. ^[5]

1027 D Πρῶτον οὖν περὶ τοῦ πρώτου παραιτησόμεθα τοὺς λέγοντας, ὡς ἐπὶ τῶν λόγων αὐτῶν ἀπόχρη θεωρεῖν ἣν ἔχει τὰ τε διαστήματα φύσιν αἵ τε ταῦτα συμπληροῦσαι μεσότητες, ἐν οἷς ἂν τις ἀριθμοῖς ὑπόθῃται χώρας ἔχουσι δεκτικὰς μεταξὺ τῶν εἰρημένων ἀναλογιῶν, ὁμοίως περαινομένης τῆς διδασκαλίας. ^[10]

1027 E κἂν γὰρ ἀληθὲς ᾗ τὸ λεγόμενον, ἀμυδρὰν ποιεῖ τὴν μάθησιν ἄνευ παραδειγμάτων, ἄλλης τε θεωρίας ἀπείργει χάριν ἐχούσης οὐκ ἀφιλόσοφον. ἂν οὖν ἀπὸ τῆς μονάδος ἀρξάμενοι τοὺς διπλασίους καὶ τριπλασίους ἐν μέρει τιθώμεν, ὡς αὐτὸς ὑφηγεῖται, γενήσονται κατὰ τὸ ἐξῆς ὅπου μὲν τὸ δεύτερον καὶ τὸ τέταρτον καὶ ὄγδοον, ὅπου δὲ τρίτον καὶ ἕννατον καὶ εἰκοστοῦν ἑβδομον, συνάπαντες μὲν ἑπτά, κοινῆς δὲ λαμβανομένης τῆς μονάδος ἄχρι τεσσάρων τῷ πολλαπλασιασμῷ προϊόντες. οὐ γὰρ ἐνταῦθα μόνον ἀλλὰ πολλαχόθι τῆς τετράδος ἢ πρὸς τὴν ἑβδομάδα συμπάθεια γίνεταί κατάδηλος. ^[10]

1027 F ἡ μὲν οὖν ὑπὸ τῶν Πυθαγορικῶν ὑμνουμένη τετρακτὺς, τὰ ἕξ καὶ τριάκοντα, θαυμαστὸν ἔχειν δοκεῖ τὸ συγκεῖσθαι μὲν ἐκ πρώτων ἀρτίων τεσσάρων καὶ πρώτων περισσῶν τεσσάρων, γίνεσθαι δὲ συζυγία τετάρτη τῶν ἐφεξῆς συντεθειμένων· πρώτη μὲν γάρ ἐστι συζυγία ἢ τοῦ ἐνὸς καὶ τῶν δυεῖν, δευτέρα δ' ἢ τῶν τριῶν καὶ τεττάρων, τρίτη δ' ἢ τῶν ε' καὶ ζ'· ὧν οὐδεμία

ποιεῖ τετράγωνον οὐτ' αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν οὔτε μετὰ τῶν ἄλλων· <ἡ δὲ τῶν ζ' καὶ η'> τετάρτη μὲν ἐστίν, συντιθεμένη δὲ ταῖς προτέραις τριακονταεξ τετράγωνον παρέσχεν. ^[5]

1017 D ἡ δὲ τῶν ὑπὸ Πλάτωνος ἐκκειμένων ἀριθμῶν τετρακτὺς ἐντελεστέραν ἔσχηκε τὴν γένεσιν, τῶν μὲν ἀρτίων ἀρτίοις διαστήμασι τῶν δὲ περιττῶν περιττοῖς πολλαπλασιασθέντων· περιέχει δὲ τὴν μὲν μονάδα, κοινὴν οὖσαν ἀρχὴν ἀρτίων καὶ περιττῶν, τῶν δ' ὑπ' αὐτῇ τὰ μὲν δύο καὶ τρία πρῶτους ἐπιπέδους, τὰ δὲ τέτταρα καὶ ἑννέα πρῶτους τετραγώνους, τὰ δ' ὀκτὼ καὶ εἰκοσιεπτὰ πρῶτους κύβους ἐν ἀριθμοῖς, ἔξω λόγου τῆς μονάδος τιθεμένης. ^[10]

1017 E ἥ καὶ δῆλός ἐστι βουλούμενος οὐκ ἐπὶ μιᾶς εὐθείας ἅπαντας ἀλλ' ἐναλλάξ καὶ ἰδίᾳ τάσσεσθαι τοὺς ἀρτίους μετ' ἀλλήλων καὶ πάλιν τοὺς περισσοὺς, ὡς ὑπογέγραπται. οὕτως αἱ συζυγίαι τῶν ὁμοίων ἔσονται πρὸς τοὺς ὁμοίους καὶ ποιήσουσιν ἀριθμοὺς ἐπιφανεῖς κατὰ τε σύνθεσιν καὶ πολλαπλασιασμὸν ἐξ ἀλλήλων. Κατὰ σύνθεσιν οὕτως· τὰ δύο καὶ τὰ τρία πέντε γίνεταί, τὰ τέσσαρα καὶ τὰ ἑννέα τριακαίδεκα, τὰ δ' ὀκτὼ καὶ εἰκοσιεπτὰ πέντε καὶ τριακόνα. τούτων γὰρ τῶν ἀριθμῶν οἱ Πυθαγορικοὶ τὰ μὲν πέντε τροφόν, ὅπερ ἐστὶ φθόγγον, ἐκάλουν, οἰόμενοι τῶν τοῦ τόνου διαστημάτων πρῶτον εἶναι φθεγκτὸν τὸ πέμπτον· τὰ δὲ τρισκαίδεκα λείμμα, καθάπερ Πλάτων, τὴν εἰς ἴσα τοῦ τόνου διανομὴν ἀπογινώσκοντες· τὰ δὲ πέντε καὶ τριακόνα ἀρμονίαν, ὅτι συνέστηκεν ἐκ δυεῖν κύβων πρῶτων ἀπ' ἀρτίου καὶ περιττοῦ γεγονότων, ἐκ τεσσάρων δ' ἀριθμῶν, τοῦ ζ' καὶ τοῦ η' καὶ τοῦ θ' καὶ τοῦ ιβ', τὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν ἀρμονικὴν ἀναλογίαν περιεχόντων. ^[5]

1018 A ἔσται δὲ μᾶλλον ἡ δύναμις ἐκφανὴς ἐπὶ διαγράμματος. ἔστω τὸ α β γ δ παραλληλόγραμμον ὀρθογώνιον, ἔχον τῶν πλευρῶν τὴν α β πέντε, τὴν δὲ α δ ἑπτὰ· καὶ τμηθείσης τῆς μὲν ἐλάττονος εἰς δύο καὶ τρία κατὰ τὸ κ, τῆς δὲ μείζονος εἰς τρία καὶ τέτταρα κατὰ τὸ λ, διήχθωσαν ἀπὸ τῶν τομῶν εὐθεῖαι τέμνουσαι ἀλλήλας κατὰ τὸ κ μ ν καὶ κατὰ τὸ λ μ ξ, καὶ ποιῶσαι τὸ μὲν α κ μ λ ἔξ, τὸ δὲ κ β ξ μ ἑννέα, τὸ δὲ λ μ ν δ ὀκτὼ, τὸ δὲ μ ξ γ ν δώδεκα· τὸ δ' ὅλον παραλληλόγραμμον τριακόνα καὶ πέντε τοὺς τῶν συμφωνιῶν τῶν πρῶτων λόγους ἐν τοῖς τῶν χωρίων ἀριθμοῖς, εἰς ἃ διήρηται, περιέχον. ^[10]

1018 B τὰ μὲν γὰρ ἔξ καὶ ὀκτὼ τὸν ἐπίτριτον ἔχει λόγον, ἐν ᾧ τὸ διὰ τεσσάρων· τὰ δ' ἔξ καὶ ἑννέα τὸν ἡμιόλιον, ἐν ᾧ τὸ διὰ πέντε· τὰ δ' ἔξ καὶ ιβ' τὸν διπλάσιον, ἐν ᾧ τὸ διὰ πασῶν· ἔνεστι δὲ καὶ ὁ τοῦ τόνου λόγος ἐπὶ γδοος ὧν ἐν τοῖς ἑννέα καὶ ὀκτὼ. διὰ τοῦτο καὶ ἀρμονίαν τὸν περιέχοντα τοὺς λόγους τούτους ἀριθμὸν ἐκάλεσαν. ἐξάκις δὲ γενόμενος τὸν τῶν δέκα ποιεῖ καὶ διακοσίων ἀριθμόν, ἐν ὅσαις ἡμέραις λέγεται τὰ ἐπτάμηνα τῶν βρεφῶν τελεογονεῖσθαι. Πάλιν δ' ἄφ' ἐτέρας ἀρχῆς, κατὰ πολλαπλασιασμὸν ὁ μὲν δις γ' τὸν ζ' ποιεῖ, ὁ δὲ τετράκις ἑννέα τὸν τριακονταεξ, ὁ δ' ὀκτάκις κζ' τὸν σις'. ^[10]

1018 C καὶ ἔστιν ὁ μὲν ζ' τέλειος, ἴσος ὦν τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσι· καὶ γάμος καλεῖται διὰ τὴν τοῦ ἀρτίου καὶ περιττοῦ σύμμιξιν· ἔτι δὲ συνέστηκεν ἕκ τε τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ <πρώτου> ἀρτίου καὶ τοῦ πρώτου περιττοῦ. ὁ δὲ λζ' πρῶτός ἐστι τετράγωνος ἅμα καὶ τρίγωνος, τετράγωνος μὲν ἀπὸ τῆς ἐξάδος τρίγωνος δ' ἀπὸ τῆς ὀγδοάδος· καὶ γέγονε πολλαπλασιασμῶ μὲν τετραγώνων δυεῖν, τοῦ τέσσαρα τὸν ἑννέα πολλαπλασιάσαντος, συνθέσει δὲ τριῶν κύβων, τὸ γὰρ ἐν καὶ τὰ ὀκτὼ καὶ τὰ εἰκοσιεπτὰ συντεθέντα ποιεῖ τὸν προγεγραμμένον ἀριθμόν. ^[10]

1018 D ἔτι δ' ἑτερομήκης ἀπὸ δυεῖν πλευρῶν, τῶν μὲν δώδεκα τρεῖς γινομένων τῶν δ' ἑννέα τετράκις, ἂν οὖν ἐκτεθῶσιν αἱ τῶν σχημάτων πλευραί, τοῦ τετραγώνου τὰ ζ' καὶ τοῦ τριγώνου τὰ ὀκτὼ καὶ παραλληλογράμμων τοῦ μὲν ἑτέρου τὰ ἑννέα τοῦ δ' ἑτέρου τὰ ιβ', τοὺς τῶν συμφωνιῶν ποιήσουσι λόγους. ἔσται γὰρ τὰ δώδεκα πρὸς μὲν τὰ ἑννέα διὰ τεσσάρων ὡς νήτη πρὸς παραμέσην, πρὸς δὲ τὰ ὀκτὼ διὰ πέντε ὡς νήτη πρὸς μέσην, πρὸς δὲ τὰ ζ' διὰ πασῶν ὡς νήτη πρὸς ὑπάτην. ὁ δὲ τῶν σις' κύβος ἐστὶν ἀπὸ ἐξάδος ἴσος τῇ ἑαυτοῦ περιμέτρῳ. Τοιαύτας δὲ

δυνάμεις τῶν ἐκκειμένων ἀριθμῶν ἐχόντων, ἴδιον τῷ τελευταίῳ συμβέβηκε, τῷ κζ', τὸ τοῖς πρὸ αὐτοῦ συντιθεμένοις ἴσον εἶναι πᾶσιν, ἔστι δὲ καὶ περιοδικὸς σελήνης. ^[10]

1018 E καὶ τῶν ἐμμελῶν διαστημάτων οἱ Πυθαγορικοὶ τὸν τόνον ἐν τούτῳ τῷ ἀριθμῷ τάττουσι· διὸ καὶ τὰ τρισκαίδεκα λείμμα καλοῦσιν, ἀπολείπει γὰρ μονάδι τοῦ ἡμίσεος. ὅτι δ' οὗτοι καὶ τοὺς τῶν συμφωνιῶν λόγους περιέχουσι, ῥάδιον καταμαθεῖν. καὶ γὰρ διπλάσιος λόγος ἐστὶν ὁ τῶν δύο πρὸς τὸ ἐν ἐν ᾧ τὸ διὰ πασῶν, καὶ ἡμιόλιος ὁ πρὸς τὰ δύο τῶν τριῶν ἐν ᾧ τὸ διὰ πέντε, καὶ ἐπίτριτος ὁ πρὸς τὰ τρία τῶν τεσσάρων ἐν ᾧ τὸ διὰ τεσσάρων, καὶ τριπλάσιος ὁ πρὸς τὰ τρία τῶν ἐννέα ἐν ᾧ τὸ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε, καὶ τετραπλάσιος ὁ πρὸς τὰ δύο τῶν ὀκτῶ ἐν ᾧ τὸ δις διὰ πασῶν· ἔνεστι δὲ καὶ ἐπὶ γδοος ὁ πρὸς τὰ ὀκτῶ τῶν ἐννέα ἐν ᾧ τὸ τονιαῖον. ^[5]

1018 F ἂν τοίνυν ἡ μονὰς ἐπίκοινος οὔσα καὶ τοῖς ἀρτίοις συναριθμῆται καὶ τοῖς περιττοῖς, ὁ μὲν ἅπας ἀριθμὸς τὸ τῆς δεκάδος παρέχεται πληθός· οἱ γὰρ ἀπὸ μονάδος μέχρι τῶν δέκα συντιθέμενοι πεντεκαίδεκα, τρίγωνον ἀπὸ πεντάδος· ὁ δὲ περιττός τὸν τεσσαράκοντα κατὰ σύνθεσιν μὲν ἐκ τῶν δεκατριῶν καὶ τῶν κζ' γεννώμενον, οἷς τὰ μελωδούμενα μετροῦσιν εὐσήμως οἱ μαθηματικοὶ διαστήματα, τὸ μὲν δίδειν τὸ δὲ τόνον καλοῦντες· κατὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν δὲ τῇ τῆς τετρακτύος δυνάμει γιγνόμενον· τῶν γὰρ πρώτων τεσσάρων καθ' αὐτὸν ἐκάστου τετράκις λαμβανομένου γίγνεται τέσσαρα καὶ η' καὶ ιβ' καὶ ις'· ταῦτα τὸν μ' συντίθῃσι, περιέχοντα τοὺς τῶν συμφωνιῶν λόγους· τὰ μὲν γὰρ ις' ἐπίτριτα τῶν δεκαδύο ἐστὶν τῶν δ' ὀκτῶ διπλάσια, τῶν δὲ τεσσάρων τετραπλάσια· τὰ <δὲ> ιβ' τῶν ὀκτῶ ἡμιόλια, τῶν δὲ τεσσάρων τριπλάσια· οὗτοι δ' οἱ λόγοι τὸ διὰ τεσσάρων καὶ τὸ διὰ πέντε καὶ τὸ διὰ πασῶν καὶ τὸ δις διὰ πασῶν περιέχουσιν. ^[10]

1019 B ἴσος γε μὴν ἐστὶν ὁ τῶν τεσσαράκοντα δυσὶ τετραγώνοις καὶ δυσὶ κύβοις ὁμοῦ λαμβανομένοις· τὸ γὰρ ἐν καὶ τὰ τέσσαρα καὶ τὰ ὀκτῶ καὶ τὰ κζ' κύβοι καὶ τετράγωνοι <μ'> γίγνονται συντεθέντες. ὥστε πολὺ τῆς Πυθαγορικῆς τὴν Πλατωνικὴν τετρακτὺν ποικιλωτέραν εἶναι τῇ διαθέσει καὶ τελειοτέραν. Ἀλλὰ ταῖς εἰσαγομέναις μεσότησι τῶν ὑποκειμένων ἀριθμῶν χώρας οὐ διδόντων, ἐδέησε μείζονας ὅρους λαβεῖν ἐν τοῖς αὐτοῖς λόγοις· καὶ λεκτέον τίνες εἰσὶν οὗτοι. ^[10]

1019 C πρότερον δὲ περὶ τῶν μεσοτήτων· ὧν τὴν μὲν ἴσῳ κατ' ἀριθμὸν ὑπερέχουσιν ἴσῳ δ' ὑπερεχομένην ἀριθμητικὴν οἱ νῦν καλοῦσι, τὴν δὲ ταύτῳ μέρει τῶν ἄκρων αὐτῶν ὑπερέχουσιν καὶ ὑπερεχομένην ὑπεναντίαν. ὅροι δ' εἰσὶ τῆς μὲν ἀριθμητικῆς ζ' καὶ θ' καὶ ιβ', τὰ γὰρ ἐννέα τῷ ἴσῳ κατ' ἀριθμὸν τῶν ἕξ ὑπερέχει καὶ τῶν ιβ' λείπεται· τῆς δ' ὑπεναντίας ζ' ἢ ιβ', τὰ γὰρ ὀκτῶ δυσὶ μὲν τῶν ζ' ὑπερέχει τέτταρσι δὲ τῶν ιβ' λείπεται, ὧν τὰ μὲν δύο τῶν ἕξ τὰ δὲ τέσσαρα τῶν δώδεκα τριτημόριόν ἐστι. συμβέβηκεν οὖν ἐν μὲν τῇ ἀριθμητικῇ ταύτῳ μέρει τὸ μέσον ὑπερέχεσθαι καὶ ὑπερέχειν, ἐν δὲ τῇ ὑπεναντίᾳ ταύτῳ μέρει τῶν ἄκρων τοῦ μὲν ἀποδεῖν τὸ δ' ὑπερβάλλειν· ἐκεῖ μὲν γὰρ τὰ τρία τοῦ μέσου τρίτον ἐστὶ μέρος, ἐνταῦθα δὲ τὰ δ' καὶ τὰ β' τῶν ἄκρων ἐκάτερον ἐκατέρου· ὅθεν ὑπεναντία κέκληται. ^[5]

1019 D ταύτην δ' ἀρμονικὴν ὀνομάζουσιν, ὅτι τοῖς ὅροις τὰ πρῶτα σύμφωνα παρέχεται, τῷ μὲν μεγίστῳ πρὸς τὸν ἐλάχιστον τὸ διὰ πασῶν, τῷ δὲ μεγίστῳ πρὸς τὸν μέσον τὸ διὰ πέντε, τῷ δὲ μέσῳ πρὸς τὸν ἐλάχιστον τὸ διὰ τεσσάρων· ὅτι τοῦ μεγίστου τῶν ὅρων κατὰ νήτην τιθεμένου τοῦ δ' ἐλάχιστου καθ' ὑπάτην, ὁ μέσος γίγνεται [ὁ] κατὰ μέσῃ πρὸς μὲν τὸν μέγιστον τὸ διὰ πέντε ποιοῦσαν πρὸς δὲ τὸν ἐλάχιστον τὸ διὰ τεσσάρων· ὥστε γίνεσθαι τὰ ὀκτῶ κατὰ τὴν μέσῃ τὰ δὲ δώδεκα κατὰ νήτην τὰ δ' ἕξ καθ' ὑπάτην. ^[10]

1019 E Τὸν δὲ τρόπον, ᾧ λαμβάνουσι τὰς εἰρημένας μεσότητας, ἀπλῶς καὶ σαφῶς Εὐδωρος ἀποδείκνυσι. σκοπεῖ δὲ πρότερον ἐπὶ τῆς ἀριθμητικῆς ἂν γὰρ ἐκθεῖς τοὺς ἄκρους λάβῃς ἐκατέρου τὸ ἥμισυ μέρος καὶ συνθῇς, ὁ συντεθεὶς ἔσται μέσος ἐν τε τοῖς διπλασίοις καὶ τοῖς

τριπλασίους ὁμοίως. ἐπὶ δὲ τῆς ὑπεναντίας, ἐν μὲν τοῖς διπλασίοις ἂν τοὺς ἄκρους ἐκθεῖς τοῦ μὲν ἐλάττονος τὸ τρίτον τοῦ δὲ μείζονος τὸ ἥμισυ λάβῃς, ὁ συντεθεὶς γίγνεται μέσος· ἐν δὲ τοῖς τριπλασίοις ἀνάπαλιν, τοῦ μὲν ἐλάττονος ἥμισυ δεῖ λαβεῖν τοῦ δὲ μείζονος τρίτον· ὁ γὰρ συντεθεὶς οὕτω γίγνεται μέσος. ^[10]

1019 F ἔστω γὰρ ἐν τριπλασίῳ λόγῳ τὰ ζ' ἐλάχιστος ὅρος τὰ δὲ ιη' μέγιστος· ἂν οὖν τῶν ζ' τὸ ἥμισυ λαβὼν τὰ τρία καὶ τῶν ὀκτὼ καὶ δέκα τὸ τρίτον τὰ ζ' συνθῇς, ἔξεις τὸν ἐννέα ταύτῳ μέρει τῶν ἄκρων ὑπερέχοντα καὶ ὑπερεχόμενον. οὕτω μὲν αἱ μεσότητες λαμβάνονται. ^[5]

1020 A δεῖ δ' αὐτὰς ἐκεῖ παρεντάξαι καὶ ἀναπληρῶσαι τὰ διπλάσια καὶ τριπλάσια διαστήματα. τῶν δ' ἐκκειμένων ἀριθμῶν οἱ μὲν οὐδ' ὅλως μεταξὺ χώραν ἔχουσιν οἱ δ' οὐχ ἱκανήν· αὐξοντες οὖν αὐτούς, τῶν αὐτῶν λόγων διαμενόντων, ὑποδοχὰς ποιοῦσιν ἀρκούσας ταῖς εἰρημέναις μεσότησι. καὶ πρῶτον μὲν ἐλάχιστον ἀντὶ τοῦ ἐνὸς τὰ ἐξ θέντες, ἐπεὶ πρῶτος ἥμισύ τε καὶ τρίτον ἔχει μέρος, ἅπαντας ἐξαπλασίους τοὺς ὑποτεταγμένους ἐποίησαν, ὡς ὑπογέγραπται, δεχομένους τὰς μεσότητας ἀμφοτέρας καὶ τοῖς διπλασίοις διαστήμασι καὶ τοῖς τριπλασίοις. εἰρηκότος δὲ τοῦ Πλάτωνος (Tim. 36a) 'ἡμιολίων δὲ διαστάσεων καὶ ἐπιτρίτων καὶ ἐπογδῶν γενομένων, ἐκ τούτων τῶν δεσμῶν ἐν ταῖς πρόσθεν διαστάσεσι τῷ τοῦ ἐπογδόου διαστήματι τὰ ἐπίτριτα πάντα συνεπληροῦτο, λείπων αὐτῶν ἐκάστου μόριον, τῆς δὲ τοῦ μορίου ταύτης διαστάσεως λειφθείσης ἀριθμοῦ πρὸς ἀριθμὸν ἐχούσης τοὺς ὅρους ζ' καὶ ν' καὶ ζ' πρὸς γ' καὶ μ' καὶ ζ', διὰ ταύτην τὴν λέξιν ἠναγκάζοντο πάλιν τοὺς ἀριθμοὺς ἐπανάγειν καὶ μείζονας ποιεῖν. ^[5]

1020 B ἔδει μὲν γὰρ ἐφεξῆς ἐπόγδοα γίνεσθαι δύο· τῆς δ' ἐξάδος οὐτ' αὐτόθεν ἐπόγδοον ἐχούσης, εἴ τε τέμνοιτο, κερματιζομένων εἰς μόρια τῶν μονάδων δυσθεωρήτου τῆς μαθήσεως ἐσομένης, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸν πολλαπλασιασμὸν ὑπηγόρευσεν, ὥσπερ ἐν ἀρμονικῇ μεταβολῇ τοῦ διαγράμματος ὅλου συνεπιτεινομένου τῷ πρώτῳ τῶν ἀριθμῶν. ^[10]

1020 C ὁ μὲν οὖν Εὐδωρος ἐπακολουθήσας Κράντορι πρῶτον ἔλαβε τὸν τπδ', ὃς γίγνεται τοῦ ἐξ ἐπὶ τὰ ξδ' πολλαπλασιασθέντος· ἐπηγάγετο δ' αὐτούς ὁ τῶν ξδ' ἀριθμὸς ἐπόγδοον ἔχων τὸν οβ'. τοῖς δ' ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος λεγομένοις συμφωνότερόν ἐστιν ὑποθέσθαι τὸ ἥμισυ· τούτου γὰρ τὸ λείμμα τὸ τῶν ἐπογδῶν ἔξει λόγον ἐν ἀριθμοῖς, οὓς ὁ Πλάτων εἴρηκεν ζ' καὶ ν' καὶ ζ' πρὸς τρία καὶ μ' καὶ ζ', τῶν ἐκατὸν ἐνενήκοντα δύο πρώτων τιθεμένων. ^[5]

1020 D ἂν δ' ὁ τούτου διπλάσιος τεθῇ πρῶτος, ἔσται τὸ λείμμα λόγον μὲν ἔχον τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν δὲ τὸν διπλάσιον, ὃν ἔχει τὰ φιβ' πρὸς υψζ'. γίγνεται γὰρ ἐπίτριτα τῶν μὲν ἐκατὸν ἐνενήκοντα δύο τὰ σνζ', τῶν δὲ τπδ' τὰ φιβ'. καὶ οὐκ ἄλογος ἡ ἐπὶ τοῦτον ἀναγωγὴ τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ καὶ τοῖς περὶ τὸν Κράντορα παρασχοῦσα τὸ εὐλογον· τὰ γὰρ ξδ' καὶ κύβος ἐστὶν ἀπὸ πρώτου τετραγώνου καὶ τετράγωνος ἀπὸ πρώτου κύβου· γενόμενος δ' ἐπὶ τὸν γ', πρῶτον ὄντα περισσὸν καὶ πρῶτον τρίγωνον καὶ πρῶτον τέλειον ὄντα καὶ ἡμιόλιον, ἐκατὸν ἐνενήκοντα δύο πεποίηκεν, ἔχοντα καὶ αὐτὸν ἐπόγδοον, ὡς δείζομεν. ^[10]

1020 E Πρότερον δὲ τί τὸ λείμμά ἐστι καὶ τίς ἡ διάνοια τοῦ Πλάτωνος, μάλλον κατόψεσθε τῶν εἰωθότων ἐν ταῖς Πυθαγορικαῖς σχολαῖς λέγεσθαι βραχέως ὑπομνησθέντες. ἔστι γὰρ διάστημα ἐν μελωδίᾳ πᾶν τὸ περιεχόμενον ὑπὸ δυεῖν φθόγγων ἀνομοίων τῇ τάσει· τῶν δὲ διαστημάτων ἐν ὁ καλούμενος τόνος, ᾧ τὸ διὰ πέντε μεῖζόν ἐστι τοῦ διὰ τεσσάρων. τοῦτον οἱ μὲν ἀρμονικοὶ δίχα τεμνόμενον οἶονται δύο διαστήματα ποιεῖν, ὧν ἕκαστον ἡμιτόνιον καλοῦσιν· οἱ δὲ Πυθαγορικοὶ τὴν μὲν εἰς ἴσα τομὴν ἀπέγνωσαν αὐτοῦ, τῶν δὲ τμημάτων ἀνίσων ὄντων λείμμα τὸ ἔλαττον ὀνομάζουσιν, ὅτι τοῦ ἡμίσεος ἀπολείπει. ^[10]

1020 F διὸ καὶ τῶν συμφωνιῶν τὴν διὰ τεσσάρων οἱ μὲν δυεῖν τόνων καὶ ἡμιτονίου ποιοῦσιν οἱ δὲ δυεῖν καὶ λείμματος. μαρτυρεῖν δὲ δοκεῖ τοῖς μὲν ἀρμονικοῖς ἡ αἴσθησις τοῖς δὲ μαθηματικοῖς ἡ

ἀπόδειξις, ἥς τοιοῦτος ὁ τρόπος ἐστίν· ἐλήφθη διὰ τῶν ὀργάνων θεωρηθέν, ὅτι τὸ μὲν διὰ πασῶν τὸν διπλάσιον λόγον ἔχει, τὸ δὲ διὰ πέντε τὸν ἡμιόλιον, τὸ δὲ διὰ τεσσάρων τὸν ἐπίτριτον, ὁ δὲ τόνος τὸν ἐπόγδοον. ^[5]

- 1021 A ἔξεστι δὲ καὶ νῦν βασανίσαι τὸ ἀληθές, ἡ βάρη δυεῖν ἄνισα χορδῶν ἐξαρτήσαντας ἢ δυεῖν ἰσοκοίλων αὐλῶν τὸν ἕτερον μήκει διπλάσιον τοῦ ἐτέρου ποιήσαντας· τῶν μὲν γὰρ αὐλῶν ὁ μείζων βαρύτερον φθέγγεται ὡς ὑπάτη πρὸς νήτην, τῶν δὲ χορδῶν ἡ τῷ διπλασίῳ κατατεινομένη βάρει τῆς ἐτέρας ὀξύτερον ὡς νήτη πρὸς ὑπάτην· τοῦτο δ' ἐστὶ <τὸ> διὰ πασῶν. ὁμοίως δὲ καὶ τρία πρὸς δύο ληφθέντα μήκη καὶ βάρη τὸ διὰ πέντε ποιήσει καὶ τέσσαρα πρὸς τρία τὸ διὰ τεσσάρων, ὧν τοῦτο μὲν ἐπίτριτον ἔχει λόγον ἐκεῖνο δ' ἡμιόλιον. ἐὰν δ' ὡς ἐννέα πρὸς ὀκτὼ γένηται τῶν βαρῶν ἢ τῶν μηκῶν ἢ ἀνισότης, ποιήσει διάστημα τονιαῖον, οὐ σύμφωνον ἀλλ' ἐμμελές ὡς εἰπεῖν ἔμβραχυν, τῷ τοὺς φθόγγους, ἂν ἀνά μέρος κρουσθῶσι, παρέχειν ἡδὺ φωνοῦντας καὶ προσηνές, ἂν δ' ὁμοῦ, τραχὺ καὶ λυπηρόν· ἐν δὲ ταῖς συμφωνίαις κἂν ὁμοῦ κρούονται κἂν ἐναλλάξ, ἡδέως προσίεται τὴν συνήχησιν ἢ αἴσθησις. ^[5]
- 1021 B οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ λόγου τοῦτο δεικνύουσιν. ἐν μὲν γὰρ ἀρμονίᾳ τὸ διὰ πασῶν ἔκ τε τοῦ διὰ πέντε σύγκειται καὶ τοῦ διὰ τεσσάρων, ἐν δ' ἀριθμοῖς τὸ διπλάσιον ἔκ τε τοῦ ἡμιολίου καὶ τοῦ ἐπιτρίτου· τὰ γὰρ δώδεκα τῶν μὲν ἐννέα ἐστὶν ἐπίτριτα τῶν δ' ὀκτὼ ἡμιόλια τῶν δὲ ζ' διπλάσια. ^[10]
- 1021 C σύνθετος οὖν ὁ τοῦ διπλασίου λόγος ἐστὶν ἐκ τοῦ ἡμιολίου καὶ τοῦ ἐπιτρίτου, καθάπερ ὁ τοῦ διὰ πασῶν ἐκ τοῦ διὰ πέντε καὶ τοῦ διὰ τεσσάρων. ἀλλὰ κάκει τὸ διὰ πέντε τοῦ διὰ τεσσάρων τόνῳ κἀνταῦθα τὸ ἡμιόλιον τοῦ ἐπιτρίτου τῷ ἐπογδόῳ μεῖζόν ἐστι. φαίνεται τοίνυν, ὅτι τὸ διὰ πασῶν τὸν διπλάσιον λόγον ἔχει καὶ τὸ διὰ πέντε τὸν ἡμιόλιον καὶ τὸ διὰ τεσσάρων τὸν ἐπίτριτον καὶ ὁ τόνος τὸν ἐπόγδοον. Ἀποδεδειγμένου δὲ τούτου, σκοπῶμεν εἰ δίχα τέμνεσθαι πέφυκε τὸ ἐπόγδοον· εἰ γὰρ μὴ πέφυκεν, οὐδ' ὁ τόνος. ἐπεὶ δὲ πρῶτοι τὸν ἐπόγδοον λόγον ὁ θ' καὶ ὁ η' ποιοῦντες οὐδὲν διάστημα μέσον ἔχουσι, διπλασιασθέντων δ' ἀμφοτέρων ὁ παρεμπίπτων μεταξὺ δύο ποιεῖ διαστήματα, δηλὸν ὅτι τούτων μὲν ἴσων ὄντων δίχα τέμνεται τὸ ἐπόγδοον. ^[10]
- 1021 D ἀλλὰ μὴν διπλάσια γίγνεται τῶν μὲν θ' τὰ ιη' τῶν δ' η' τὰ ιζ', δέχονται δ' οὗτοι μεταξὺ τὰ ιζ' καὶ γίγνεται τῶν διαστημάτων τὸ μὲν μεῖζον τὸ δ' ἔλαττον· ἔστι γὰρ τὸ μὲν πρότερον ἐφεπτακαιδέκατον τὸ δὲ δεύτερον ἐφεξκαιδέκατον. εἰς ἄνισα τοίνυν τέμνεται τὸ ἐπόγδοον· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ὁ τόνος, οὐδέτερον ἄρα γίγνεται διαιρεθέντος αὐτοῦ τῶν τμημάτων ἡμιτόνιον, ἀλλ' ὀρθῶς ὑπὸ τῶν μαθηματικῶν λείμμα προσηγόρευται. ^[10]
- 1021 E καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὃ φησιν ὁ Πλάτων τὰ ἐπίτριτα τοῖς ἐπογδόοις συμπληροῦντα τὸν θεὸν λείπειν ἐκάστου μόριον αὐτῶν, οὗ λόγος ἐστίν, ὃν ἔχει τὰ ζ' καὶ ν' καὶ ζ' πρὸς τὰ γ' καὶ μ' καὶ ζ'. εἰλήφθω γὰρ τὸ διὰ τεσσάρων ἐν ἀριθμοῖς δυοῖν τὸν ἐπίτριτον λόγον περιέχουσι, τοῖς σνς' καὶ τοῖς ἐκατὸν ἐνενήκοντα δύο· ὧν ὁ μὲν ἐλάττων, τὰ ἐκατὸν ἐνενήκοντα δύο, κείσθω κατὰ τὸν βαρύτερον τοῦ τετραχόρδου φθόγγον, ὁ δὲ μείζων, τὰ σνς', κατὰ τὸν ὀξύτατον· ἀποδεικτέον ὅτι, τούτου συμπληρουμένου δυσὶν ἐπογδόοις, λείπεται διάστημα τηλικούτον, ἡλίκον ὡς ἐν ἀριθμοῖς τὰ ζ' καὶ ν' καὶ ζ' πρὸς τὰ γ' καὶ μ' καὶ ζ'. ^[10]
- 1021 F τοῦ γὰρ βαρυτέρου τόνον ἐπιταθέντος, ὅπερ ἐστὶν ἐπόγδοον, γίγνεται σις'· τούτου πάλιν τόνον ἄλλον ἐπιταθέντος, γίγνεται σμγ'· ταῦτα μὲν γὰρ ὑπερέχει τῶν σις' τοῖς κζ', τὰ δὲ σις' τῶν ἐκατὸν ἐνενήκοντα δύο τοῖς εἴκοσι καὶ τέσσαρσιν· ὧν τὰ μὲν κζ' τῶν σις' [ἐπ]ὶ ὄγδοά ἐστι, τὰ δὲ κδ' τῶν ἐκατὸν ἐνενήκοντα δύο. διὸ γίγνεται τῶν τριῶν τούτων ἀριθμῶν ὃ τε μέγιστος ἐπόγδοος τοῦ μέσου καὶ ὁ μέσος τοῦ ἐλαχίστου· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ ἐλαχίστου διάστημα μέχρι τοῦ μεγίστου, τουτέστι τὸ ἀπὸ τῶν ἐκατὸν ἐνενήκοντα δύο μέχρι τῶν σμγ', δίτονον ἐκ δυεῖν

συμπληρούμεν <ον> ἐπογδών· ἀφαιρουμένου δὲ τούτου, περίεστι τοῦ ὅλου διάστημα λοιπὸν τὸ μεταξὺ τῶν σμγ' καὶ τῶν σνς', τὰ τρισκαίδεκα· διὸ καὶ λείμμα τοῦτον τὸν ἀριθμὸν ὠνόμαζον.
[10]

- 1022 A Ἐγὼ μὲν οὖν εὐσημότατα δηλοῦσθαι τὴν Πλάτωνος οἶμαι γνώμην ἐν τούτοις τοῖς ἀριθμοῖς. ἕτεροι δὲ τοῦ διὰ τεσσάρων ὄρους θέμενοι, τὸν μὲν ὀξὺν ἐν <τοῖς> σπη' τὸν δὲ βαρὺν ἐν τοῖς σις', ἀναλόγως ἤδη τὰ ἐξῆς περαίνουσιν· πλὴν ὅτι τὸ λείμμα τῶν δυεῖν τόνων μεταξὺ λαμβάνουσιν· τοῦ γὰρ βαρυτέρου τόνον ἐπιταθέντος, γίγνεται σμγ' τοῦ δ' ὀξυτέρου τόνον ἀνεθέντος, γίγνεται σνς'· ἔστι γὰρ ἐπόγδοα τὰ μὲν σμγ' τῶν σις' τὰ δὲ σπη' τῶν σνς'· ὥστε τονιαῖον εἶναι τῶν διαστημάτων ἐκάτερον, λείπεσθαι δὲ τὸ μεταξὺ τῶν σμγ' καὶ τῶν σνς', ὅπερ οὐκ ἔστιν ἡμιτόνιον ἀλλ' ἔλαττον· τὰ μὲν γὰρ σπη' τῶν σνς' ὑπερέχει τοῖς λ' καὶ δυσί, τὰ δὲ σμγ' τῶν σις' ὑπερέχει τοῖς κζ', τὰ δὲ σνς' τῶν σμγ' ὑπερέχει τοῖς ιγ'· ταῦτα δὲ τῶν ὑπεροχῶν ἀμφοτέρων ἐλάττω ἢ ἡμίσεά ἐστι. [5]
- 1022 B διὸ δυεῖν τόνων καὶ λείμματος, οὐ δυεῖν καὶ ἡμίσεος, εὗρηται τὸ διὰ τεσσάρων. καὶ ταῦτα μὲν ἔχει τοιαύτην ἀπόδειξιν. ἐκεῖνο δ' οὐ πάνυ χαλεπὸν ἐκ τῶν προειρημένων συνιδεῖν, τί δήποτε φήσας ὁ Πλάτων ἡμιολίους καὶ ἐπιτρίτους καὶ ἐπογδόους γίνεσθαι διαστάσεις ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἐπιτρίτους ταῖς ἐπογδοίς, οὐκ ἐμνήσθη τῶν ἡμιολίων ἀλλὰ παρέλιπε. [10]
- 1022 C τὸ γὰρ ἡμιόλιον τοῦ ἐπιτρίτου τῷ ἐπογδῶ *** τῷ ἐπιτρίτῳ προστιθεμένου συμπληροῦσθαι καὶ τὸ ἡμιόλιον. Ὑποδεδειγμένων δὲ τούτων, τὸ μὲν συμπληροῦν τὰ διαστήματα καὶ παρεντάττειν τὰς μεσότητας, εἰ καὶ μηδεὶς ἐτύγχανε πεποικῶς πρότερον, ὑμῖν ἂν αὐτοῖς ἔνεκα γυμνασίας παρήκα· νῦν δὲ πολλοῖς κάγαθοῖς ἀνδράσιν ἐξειργασμένου τούτου, μάλιστα δὲ Κράντορι καὶ Κλεάρχῳ καὶ Θεοδώρῳ τοῖς Σολεῦσι, μικρὰ περὶ τῆς τούτων διαφορᾶς εἰπεῖν οὐκ ἄχρηστόν ἐστιν. ὁ γὰρ Θεόδωρος οὐχ ὥς ἐκεῖνοι δύο στίχους ποιῶν, ἀλλ' ἐπὶ μιᾷ εὐθείᾳ ἐφεξῆς τοὺς τε διπλασίους ἐκτάττων καὶ τοὺς τριπλασίους, πρῶτον μὲν ἰσχυρίζεται τῇ λεγομένῃ (Tim. [10]
- 1022 D 36b) κατὰ μῆκος σχίσει τῆς οὐσίας, δύο ποιούσῃ μοίρας ὥς ἐκ μιᾶς οὐ τέσσαρας ἐκ δυεῖν· ἔπειτά φησι τὰς τῶν μεσοτήτων παρεντάξεις οὕτω λαμβάνειν προσήκειν χώραν· εἰ δὲ μή, ταραχὴν καὶ σύγχυσιν ἔσεσθαι καὶ μεταστάσεις εἰς τὸ πρῶτον εὐθύς τριπλάσιον ἐκ τοῦ πρώτου διπλασίου τῶν συμπληροῦν ἐκάτερον ὀφειλόντων. τοῖς δὲ περὶ τὸν Κράντορα βοηθοῦσιν αἱ τε θέσεις τῶν ἀριθμῶν, ἐπιπέδων ἐπιπέδοις καὶ τετραγώνων τετραγώνοις καὶ κύβων κύβοις ἀντιθέτως συζυγούντων, τῇ τε μὴ κατὰ τάξιν αὐτῶν λήψει, ἀλλ' ἐναλλάξ ἀρτίων καὶ (30b) περιττῶν <αὐτὸς ὁ Πλάτων> . [10]
- 1027 F (7) τὴν γὰρ μονάδα κοινὴν οὔσαν ἀμφοῖν προτάξας λαμβάνει τὰ ὀκτώ καὶ ἐφεξῆς τὰ κζ'· μονονουχὶ δεικνύων ἡμῖν, ἣν ἐκατέρῳ γένει χώραν ἀποδίδωσι.
- 1028 A ταῦτα μὲν οὖν ἑτέροις προσήκει μᾶλλον ἐξακριβοῦν, τὸ δ' ἀπολειπόμενον οἰκεῖόν ἐστι τῆς ὑποκειμένης ἡμῖν πραγματείας. Οὐ γὰρ ἐπίδειξιν ὁ Πλάτων θεωρίας μαθηματικῆς ποιούμενος εἰς φυσικὴν ὑπόθεσιν μὴ δεομένην μεσότητος ἀριθμητικᾶς καὶ ἀρμονικᾶς παρεισῆγαγεν, ἀλλ' ὥς μάλιστα δὴ τῇ συστάσει τῆς ψυχῆς τοῦ λόγου τούτου προσήκοντος. καίτοι τινὲς μὲν ἐν τοῖς τάχεσι τῶν πλανωμένων σφαιρῶν τινὲς δὲ μᾶλλον ἐν τοῖς ἀποστήμασιν ἔνιοι δ' ἐν τοῖς μεγέθεσι τῶν ἀστέρων, οἱ δ' ἄγαν ἀκριβοῦν δοκοῦντες ἐν ταῖς τῶν ἐπικύκλων διαμέτροις ζητοῦσι τὰς εἰρημένας ἀναλογίας, ὥς τὴν ψυχὴν ἔνεκα τούτων τοῦ δημιουργοῦ τοῖς οὐρανίοις ἐναρμόσαντος, εἰς ἑπτὰ μοίρας νεμεμημένην. [10]
- 1028 B πολλοὶ δὲ καὶ τὰ Πυθαγορικὰ δεῦρο μεταφέρουσιν, ἀπὸ τοῦ μέσου τὰς τῶν σωμάτων ἀποστάσεις τριπλασιάζοντες· γίγνεται δὲ τοῦτο κατὰ μὲν τὸ πῦρ μονάδος τιθεμένης, κατὰ δ' ἀντίχθονα τριῶν, κατὰ δὲ γῆν ἐννέα καὶ κατὰ σελήνην εἰκοσιεπτὰ, καὶ κατὰ τὸν Ἑρμοῦ μιᾶς καὶ ὀγδοήκοντα, κατὰ δὲ Φωσφόρον τριῶν καὶ μ' καὶ ζ', κατ' αὐτὸν δὲ τὸν ἥλιον θ' καὶ κ' καὶ ψ',

ὅς γ' ἅμα τετράγωνός τε καὶ κύβος ἐστί· διὸ καὶ τὸν ἥλιον ἔστιν ὅτε τετράγωνον καὶ κύβον
προσαγορεύουσιν. ^[10]

1028 C οὕτω δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἐπανάγουσι τοῖς τριπλασιασμοῖς, πολὺ τοῦ κατὰ λόγον οὗτοί γε
παραπαίοντες, εἴ τι τῶν γεωμετρικῶν ὄφελός ἐστιν ἀποδείξεων, καὶ μακρῷ πιθανωτέρους
〈ὥς〉 παραβαλεῖν αὐτοῖς ἀποδεικνύοντες τοὺς ὀρμωμένους ἐκεῖθεν, οὐδ' αὐτοὺς
παντάπασιν ἐξακριβοῦντας ἀλλ' ὥς ἔγγιστα λέγοντας, ὅτι τῆς μὲν ἡλίου διαμέτρου πρὸς τὴν
διάμετρον τῆς γῆς λόγος ἐστὶ δωδεκαπλάσιος, τῆς δὲ γῆς αὖ πάλιν διαμέτρου πρὸς τὴν σελήνης
διάμετρον τριπλάσιος, ὁ δὲ φαινόμενος ἐλάχιστος τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων οὐκ ἐλάττονα τῆς
διαμέτρου τῆς γῆς ἢ τριτημόριον ἔχει τὴν διάμετρον· τῇ δ' ὅλη σφαῖρα τῆς γῆς πρὸς τὴν ὅλην
σφαῖραν τῆς σελήνης ὡς ἐπτὰ καὶ εἴκοσι πρὸς 〈έν〉 ἐστὶ· Φωσφόρου δὲ καὶ γῆς αἱ μὲν
διάμετροι τὸν διπλάσιον αἱ δὲ σφαῖραι τὸν ὀκταπλάσιον ἔχουσι λόγον, τὸ δὲ διάστημα τῆς
ἐκλειπτικῆς σκιᾶς τῆς διαμέτρου τῆς σελήνης τριπλάσιον· ὁ δ' ἐκτρέπεται πλάτος ἡ σελήνη τοῦ
διὰ μέσων τῶν ζωδίων ἐφ' ἑκάτερα δωδεκάμοιρον. ^[5]

1028 D αἱ δὲ πρὸς ἥλιον σχέσεις αὐτῆς ἐν τριγώνοις καὶ τετραγώνοις ἀποστήμασι διχοτόμους καὶ
ἀμφικύρτους σχηματισμοὺς λαμβάνουσιν· ἐξ δὲ ζῶδια διελθοῦσα τὴν πανσέληνον ὥσπερ τινὰ
συμφωνίαν ἐν ἑξατόνῳ διὰ πασῶν ἀποδίδωσι. ^[10]

1028 E τοῦ δ' ἡλίου περὶ τὰς τροπὰς ἐλάχιστα καὶ μέγιστα περὶ τὴν ἰσημερίαν ἔχοντος κινήματα, δι' ὧν
ἀφαιρεῖ τῆς ἡμέρας καὶ τῇ νυκτὶ προστίθῃσιν ἢ τούναντίον, οὗτος ὁ λόγος ἐστίν· ἐν 〈γὰρ〉
ταῖς πρώταις ἡμέραις λ' μετὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τῇ ἡμέρᾳ προστίθῃσι τὸ ἕκτον τῆς
ὑπεροχῆς, ἣν ἡ μεγίστη νύξ πρὸς τὴν βραχυτάτην ἡμέραν ἐποίει, ταῖς δ' ἐφεξῆς τριάκοντα τὸ
τρίτον, τὸ δ' ἥμισυ ταῖς λοιπαῖς ἄχρι τῆς ἰσημερίας, ἐν ἐξαπλασίοις καὶ τριπλασίοις διαστήμασι
τοῦ χρόνου τὴν ἀνωμαλίαν ἐπανισῶν. Χαλδαῖοι δὲ λέγουσι τὸ ἔαρ ἐν τῷ διὰ τεττάρων
γίγνεσθαι πρὸς τὸ μετόπωρον, ἐν δὲ τῷ διὰ πέντε πρὸς τὸν χειμῶνα, πρὸς δὲ τὸ θέρος ἐν τῷ διὰ
πασῶν. ^[10]

1028 F εἰ δ' ὀρθῶς ὁ Εὐριπίδης διορίζεται θέρους τέσσαρας μῆνας καὶ χειμῶνος ἴσους (fr. 990) 'φίλης τ'
ὀπώρας διπτύχους ἥρός τ' ἴσους' ἐν τῷ διὰ πασῶν αἱ ὥραι μεταβάλλουσιν. ἔνιοι δὲ γῇ μὲν τὴν
τοῦ προσλαμβανομένου χώραν ἀποδιδόντες σελήνῃ δὲ τὴν ὑπάτην Στίλβωνα δὲ καὶ
Φωσφόρον ἐν διατόνοις 〈παρυπάταις〉 καὶ λιχανοῖς κινοῦντες, αὐτὸν τὸν ἥλιον ὡς μέσην
συνέχειν τὸ διὰ πασῶν ἀξιοῦσιν, ἀπέχοντα τῆς μὲν γῆς τὸ διὰ πέντε τῆς δὲ τῶν ἀπλανῶν τὸ διὰ
τεσσάρων. ^[5]

1029 A Ἄλλ' οὕτε τούτων τὸ κομψὸν ἄπτεταί τινος ἀληθείας οὗτ' ἐκεῖνοι παντάπασι τοῦ ἀκριβοῦς
ἔχονται. οἷς δ' οὖν οὐ δοκεῖ ταῦτα τῆς τοῦ Πλάτωνος ἀπηρτησθαι διανοίας, ἐκεῖνα κομιδῇ
φανεῖται τῶν μουσικῶν λόγων ἔχεσθαι, τὸ ε' τετραχόρδων ὄντων τῶν ὑπάτων καὶ μέσων καὶ
συνημμένων καὶ διεzeugμένων καὶ υπερβολαίων ἐν πέντε διαστήμασι τετάχθαι τοὺς πλάνητας
ὧν τὸ μὲν ἐστὶ τὸ ἀπὸ σελήνης ἐφ' ἥλιον καὶ τοὺς ὁμοδρόμους ἡλίῳ, Στίλβωνα καὶ Φωσφόρον·
ἕτερον τὸ ἀπὸ τούτων ἐπὶ τὸν Ἄρεος Πυρόεντα· τρίτον δὲ τὸ μεταξὺ τούτου καὶ Φαέθοντος· εἴθ'
ἐξῆς τὸ ἐπὶ Φαίνωνα καὶ πέμπτον ἤδη τὸ ἀπὸ τούτου πρὸς τὴν ἀπλανῆ σφαῖραν· ὥστε τοὺς
ὀρίζοντας φθόγγους τὰ τετράχορδα τὸν τῶν πλανωμένων λόγον ἔχειν ἀστέρων. ^[5]

1029 B ἔτι τοίνυν τοὺς παλαιοὺς ἴσμεν ὑπάτας μὲν δύο τρεῖς δὲ νήτας μίαν δὲ μέσην καὶ μίαν
παραμέσην τιθεμένους, ὥστε τοῖς πλάνησιν ἰσαρίθμους εἶναι τοὺς ἐστῶτας. οἱ δὲ νεώτεροι τὸν
προσλαμβανόμενον, τόνῳ διαφέροντα τῆς ὑπάτης, ἐπὶ τὸ βαρὺ τάξαντες τὸ μὲν ὅλον σύστημα
δὺς διὰ πασῶν ἐποίησαν, τῶν δὲ συμφωνιῶν τὴν κατὰ φύσιν οὐκ ἐτήρησαν τάξιν· τὸ γὰρ διὰ
πέντε πρότερον γίγνεται τοῦ διὰ τεσσάρων, ἐπὶ τὸ βαρὺ τῇ ὑπάτῃ τοῦ τόνου προσληφθέντος.

[10]

- 1029 C ὁ δὲ Πλάτων δηλὸς ἐστὶν ἐπὶ τὸ ὁξὺ προσλαμβάνων· λέγει γὰρ ἐν τῇ Πολιτείᾳ (617b) τῶν ὀκτῶ σφαιρῶν ἐκάστην περιφέρειν [εἴτ'] ἐπ' αὐτῇ Σειρήνα βεβηκυῖαν· ἄδειν δὲ πάσας ἓνα <ἐκάστην> τόνον ἰείσας, ἐκ δὲ πασῶν κεράννυσθαι μίαν ἁρμονίαν. αὐταὶ δ' ἀνιέμεναι τὰ θεῖα εἴρουσι καὶ κατάδουσι τῆς ἱερᾶς περιόδου καὶ χορείας ὀκτάχορδον ἐμμέλειαν· ὀκτῶ γὰρ ἦσαν καὶ οἱ πρῶτοι τῶν διπλασίων καὶ τριπλασίων ὅροι λόγων, ἐκατέρᾳ προσαριθμουμένης μερίδι τῆς μονάδος. ^[10]
- 1029 D οἱ δὲ πρεσβύτεροι Μούσας παρέδωκαν καὶ ἡμῖν ἐννέα, τὰς μὲν ὀκτῶ καθάπερ ὁ Πλάτων περὶ τὰ οὐράνια, τὴν δ' ἐνάτην τὰ περίγεια κηλεῖν ἀνακαλουμένην καὶ καθιστᾶσαν ἐκ πλάνης καὶ διαφορᾶς ἀνωμαλίαν καὶ ταραχὴν ἐχούσης. Σκοπεῖτε δὲ μὴ τὸν μὲν οὐρανὸν ἄγει καὶ τὰ οὐράνια ταῖς περὶ αὐτὴν ἐμμελείαις καὶ κινήσεσιν ἢ ψυχὴ φρονημωτάτῃ καὶ δικαιοτάτῃ γεγυῖα· γέγονε δὲ τοιαύτῃ τοῖς καθ' ἁρμονίαν λόγοις, ὧν εἰκόνες μὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὰ ἀσώματα ἐν τοῖς ὁρατοῖς καὶ ὁρωμένοις μέρεσι τοῦ κόσμου καὶ σώμασιν· ἢ δὲ πρώτη καὶ κυριωτάτῃ δύνამις ἀοράτως ἐγκέκραται τῇ ψυχῇ καὶ παρέχει σύμφωνον ἑαυτῇ καὶ πειθήνιον, αἰὶ τῷ κρατίστῳ καὶ θειοτάτῳ μέρει τῶν ἄλλων ἀπάντων ὁμονοούντων. ^[10]
- 1029 E παραλαβὼν γὰρ ὁ δημιουργὸς ἀταξίαν καὶ πλημμέλειαν ἐν ταῖς κινήσεσι τῆς ἀναρμόστου καὶ ἀνοήτου ψυχῆς διαφερομένης πρὸς ἑαυτήν τὰ μὲν διώρισε καὶ διέστησε τὰ δὲ συνήγαγε πρὸς ἄλληλα καὶ συνέταξεν, ἁρμονίαις καὶ ἀριθμοῖς χρησάμενος· οἷς καὶ τὰ κωφότατα σώματα, λίθοι καὶ ξύλα καὶ φλοιοὶ φυτῶν καὶ θηρίων ὅσα καὶ πυτῖαι, συγκεραννύμενα καὶ συναρμοττόμενα θαυμαστάς μὲν ἀγαλμάτων ὄψεις, θαυμαστάς δὲ παρέχει φαρμάκων καὶ ὀργάνων δυνάμεις. ^[5]
- 1029 F ἦ καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεὺς (fr. 299) ἐπὶ θεῶν ἀύλητῶν παρεκάλει τὰ μεϊράκια καταμανθάνειν, οἷαν κέρατα καὶ ξύλα καὶ κάλαμοι καὶ ὅσα λόγου μετέχοντα καὶ συμφωνίας φωνὴν ἀφίησι. τὸ μὲν γὰρ ἀριθμῷ πάντα ἐπεικέναι κατὰ τὴν Πυθαγορικὴν ἀπόφανσιν λόγου δεῖται· τὸ δὲ πᾶσιν, οἷς ἐκ διαφορᾶς καὶ ἀνομοιότητος ἐγγέγονε κοινωνία τις πρὸς ἄλληλα καὶ συμφωνία, ταύτης αἰτίαν εἶναι μετριότητα καὶ τάξιν, ἀριθμοῦ καὶ ἁρμονίας μετασχοῦσιν, οὐδὲ τοὺς ποιητὰς λέληθεν ἄρθμια· μὲν τὰ φίλα καὶ προσηνῇ καλοῦντας ἄναρσίους· δὲ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς πολεμίους, ὡς ἀναρμοστίαν τὴν διαφορὰν οὔσαν. ^[5]
- 1030 A ὁ δὲ τῷ Πινδάρῳ ποιήσας τὸ ἐπικήδειον ἄρμενος ἦν ξείνοισιν ἀνὴρ ὃδε καὶ φίλος ἀστοῖς· εὐαρμοστίαν δηλὸς ἐστὶ τὴν ἀρετὴν ἡγούμενος· ὥς που καὶ αὐτὸς ὁ Πίνδαρος (fr. 32) τοῦ θεοῦ φησιν ἐπακοῦσαι ἄμουσικαν ὀρθὰν ἐπιδεικνυμένου· τὸν Κάδμον. οἱ τε πάλοι θεολόγοι, πρεσβύτατοι φιλοσόφων ὄντες, ὄργανα μουσικὰ θεῶν ἐνεχειρίζον ἀγάλασιν· οὐχ ὡς λύραν που. ^[10]
- 1030 B .. καὶ ἀυλοῦσιν, ἀλλ' οὐθὲν ἔργον οἰόμενοι θεῶν οἷον ἁρμονίαν εἶναι καὶ συμφωνίαν. ὥσπερ οὖν ὁ τοὺς ἐπιτρίτους καὶ ἡμιολίους καὶ διπλασίους λόγους ζητῶν ἐν τῷ ζυγῷ τῆς λύρας καὶ τῇ χελώνῃ καὶ τοῖς κολλάβοις γελοῖός ἐστι (δεῖ μὲν γὰρ ἀμέλει καὶ ταῦτα συμμέτρως γεγονέναι πρὸς ἄλληλα μήκεσι καὶ πάχεσι, τὴν δ' ἁρμονίαν ἐκείνην ἐπὶ τῶν φθόγγων θεωρεῖν), οὕτως εἰκὸς μὲν ἐστὶ καὶ τὰ σώματα τῶν ἀστέρων καὶ τὰ διαστήματα τῶν κύκλων καὶ τὰ τάχη τῶν περιφορῶν ὥσπερ ὄργανα ἐν τεταγμένοις <λόγοις> ἔχειν ἐμμέτρως πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸ ὅλον, εἰ καὶ τὸ ποσὸν ἡμᾶς τοῦ μετρίου διαπέφευγε· τῶν μέντοι λόγων ἐκείνων, οἷς ὁ δημιουργὸς ἐχρήσατο, καὶ τῶν ἀριθμῶν ἔργον ἡγεῖσθαι τὴν αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἐμμέλειαν καὶ ἁρμονίαν πρὸς αὐτήν, ὑφ' ἧς καὶ τὸν οὐρανὸν ἐγγενομένη μυρίων ἀγαθῶν ἐμπέπληκε, καὶ τὰ περὶ γῆν ὥραις καὶ μεταβολαῖς μέτρον ἐχούσαις ἄριστα καὶ κάλλιστα πρὸς τε γένεσιν καὶ σωτηρίαν τῶν γιγνομένων διακεκόσμηκεν. ^[5]